

1963. DECEMBER 2. KÖNYVTÁR

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

ŐSZ

Közgazdaság

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

V. ÉVFOLYAM, 19. SZÁM.

Ara: 50 fillér

1963. DECEMBER 2.

Gyilkosság!

A lövés előrdült. A golyó pontosan csapódott a célba. S a célpont ember volt: John F. Kennedy, aki azért érkezett Dallasba, hogy ott a néger jogaiért beszédet mondjon.

A találat Kennedyt érte, de ha belnéztünk volna annak a fegyvernek a távesővébe, abban a pillanatban, korántsem egyetlen célpontot láttunk volna. A halálra szánt ember nem volt egyedül. Körülötte Amerika haladó gondolkodású emberei, békeszerető milliói, néger és fehérek álltak. Ők támogatták az USA elnökét azon az úton, amely a nemzetközi helyzet enyhüléséhez vezet, s amelynek első határköve, a moszkvai atomcsend-egyezmény volt. Támogatták őt az igazságot kívótt harcban a négermilliók, akik soruk jobbrafordulását, emberhez méltó életét remélték.

Az ő fejük felett is ott táncolt a táveső célkeresztje! De a gyilkos gyöngye! A célkereszt megállapodott és meghalt az az ember, akiben mindezeket megtestesültni hitte. Így akart végezni. Tévedett. A torony nem dől le, ha csúcsát letérik, alapja sértetlenül hordja magását. Es itt millió és millió ember akarata az alap.

De a táveső másik oldalán sem egy ember állt. Nem egy ember húzta meg a ravaszt. Mellette tolatkodtak a reakciók, a háborús hisztéria vámszedői, a rabszolga-tartó ósok változatlan gondolkodású unokái. Ők az elvet „az Ön” (Kennedy) filozófiáját látták a távesőben, és arra céloztak, noha évszázadok történelme a bizonyíték, hogy elvek elpusztíthatatlanok. Nagy követ dobta a kútba, de az iszap súlyos, nem marad a felzavart víz felszínén.

A szörnyű tett, a gyász, egy pillanatra megdermesztette a világot. De a dermesztés feloldódott, és az emberiség az igazság nevében követeli a bűnösök megbüntetését.

John F. Kennedy kiváló államférfi volt. Reálpolitikus. A tényeket mérlegelve igyekezett helyesen dönteni, s ez még akkor is nagy érdeme, ha ezeket a döntéseket a történelmi politikai tények ereje kényszerítette ki. Sokszor illette jogos bírálat politikáját, de ugyanakkor joggal tartotta őt a világ józan, tárgyalásra kész politikusként, aki a feszült nemzetközi helyzetben kész volt az enyhülés érdekében fellépni. Halála súlyos felkiáltójele egy be nem fejezett mondat végén. Az egész emberiség, mindenki, akinek csak drága a béke ügye, egyhangúlag követeli, hiszi és reméli, hogy ez a mondat megnyugtató befejezést nyer.

Bertolt Brecht:

A kommunizmus dicsérete

Ésszerű, mindenki megérti. Könnyű. Végre is nem vagy kizsákmányoló, felfoghatod. Hasznos számokra érdeklődjél utána. Az ostobák ostobának hívják, és szennyesnek a szennyesek. Ellensége szennynek, ostobaságnak. A kizsákmányolók gazdaságnak hívják. De mi tudjuk: A gazdaságnak vége ő. Nem esztelenesség, hanem az esztelenesség halála. Nem a talány, hanem a megoldás. Amaz egyszerű dolog. Amit nehéz csinálni.

ÚJ TANSZÉKI CSOPORT

A szocialista világgazdaság tanulmányozása

A szocialista világgazdaság kérdéseinek tanulmányozása az elmúlt években hazánkban is előtérbe került, egyetemünkön is többen szorgalmazták, hogy tanszékeink, különösen a világgazdasági tanszék hatékonyabban foglalkozzon az idevágó kérdésekkel és az oktatásban is jelentőségüknek megfelelő helyet foglaljanak el ezek a témák. E törekvések eredményeképpen került az egyetemi tanács november 30-i ülése elé dr. Simai Mihály tanszékvezető docens és dr. Nyilas József docens felterjesztése:

a világgazdasági tanszékben belüli tanszéki csoportot kell létrehozni a szocialista világgazdaság tanulmányozására.

Természetesen már eddig is folyt tanszékeinken ilyen irányú munka. Például a külkereskedelmi tanszéken jelentős eredményeket értek el a szocialista országok külkereskedelmének és valutaris rendszereinek vizsgálatában. A politikai gazdaságtan tanszékén a szocialista országok fejlődésének színvonalát kiegyenlítődének egyes kérdéseivel foglalkoznak, az ipargazdaságtani tanszéken pedig a nemzetközi munkamegosztás hatékonyságával. A pénzügyi tanszék a szocialista világgazdaság árendszerevel kapcsolatos kutatásokban vesz részt.

Mind ez ideig azonban nem folyt olyan komplex tanulmányozás, amely az egyes szocialista országok gazdasági, társadalmi fejlődésének részletes oktatását biztosítaná.

Tanszékeink erőfeszítése ellenére is hiányoztak az egyetemi oktatásból a megfelelő tananyagok ahhoz, hogy a hallgatókkal részletesen megismertessük a szocialista világgazdaság, illetve az egyes szocialista országok gazdasági-társadalmi fejlődésének realitását. Ezt a hiányosságot hivatott megszüntetni és a szocialista nemzetközi munkamegosztás hazai tanulmányozásának elmélyítését kívánja elősegíteni az egyetemi tanács határozata a tanszéki csoport létrehozásáról.

A világgazdaság tanszék már ebben az évben megkezdte a szocialista világgazdaságra vonatkozó előadások kidolgozását. Már most sor kerül egyes előadásokra.

A tárgy programját 1964 májusában dolgozzák ki. Rövidebb és hosszabb lejáratú tervet készítenek az 1964-65. tanévi s az azt követő munkára.

A tanszéki csoportra vonatkozó felterjesztés az egyetemi tanács elfogadta rámutatva a munka nagy tudományos-szakmai, egyben politikai-világnézeti nevelési jelentőségére.

Felhívta a csoportot, hogy

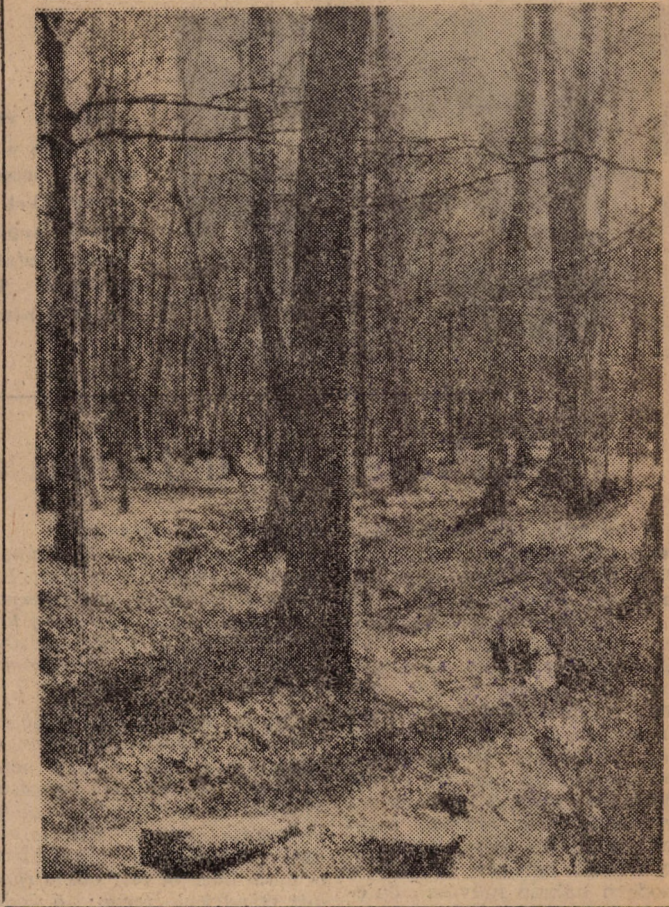
munkáját koordinálja a többi tanszékkel e témabeli kutatásaival, előadásaival, és az anyagok összeállításában saját kutatásain kívül széles körben támaszkodjon az egyetemen kívüli szakemberek munkájára, és a külföldi testvérintézményekkel való együttműködésre.

Még üresen kongtak a folyosók, még forrón sütött a nap, amikor az Ural II elektronikus számológépet egyetemünkre szállították. Azóta valamennyien megismertük a ruhatárak mellett elhelyezett ládákat. Képeletünkben szinte összenőttek az aulával.

Sok embert érdekel az Ural II sorsa. Annál is inkább, mert olyan hírek terjedtek el, hogy a Központi Statisztikai Hivatalal egy időben kaptuk, és ott már működik is. Miért nem szerelték meg össze nálunk? Mikorra várható üzembe állítása? Hová kerül?

Ilyen és hasonló kérdésekre szeretnénk választ kapni Apáthy László mérnöktől.

Először is, mi a Tudományos Akadémiával kaptuk egyezsere a kérdéses gépet. A KSH-ban már majdnem egy éve működik és körülbelül két évvel ezelőtt kapták.

MI LESZ A SORSA?

— A Tudományos Akadémia hol tart az Ural II felszerelésével?

— Tudomásunk szerint, a mezőgazdasági kiállítás területén egy raktárban porosodik, ugyancsak felbontatlan ládáiban.

— És mi lesz az aulában heverő ládák sorsa?

— Legelső feladat a tervei dokumentáció elkészítése. E munkát a tervező iroda jövő nyárra vállalta. A határidő előbbre hozásáért a Művelődésügyi Minisztériumhoz fordultunk. Nekik köszönhető, hogy soron kívüli munkával január 25-re valószínűleg elkészítik a terveket.

— Milyen teendők következnek azután?

— A minisztériummal el kell fogadtatni a tervet, majd kivitelező vállalatot keresni, azaz szerződést kötni...

— Megfelelő kivitelező vállalatot találtak-e már?

— Sajnos, a Művelődési Beruházási Vállalat nem vállalta. Jó lenne, ha a minisztérium ebben az ügyben is segítené.

Hol helyeznék el az Ural II-t?

— Az eredeti elképzelés szerint a III. és IV. előadó mögé,

az úgynevezett kisruhatár helyére került volna. Ez azonban sajnos nem valószínű, mert alatta az Elektromos Művek transzformátor háza és egy kapcsolóterem helyezkedik el. Először ezeknek kellene megfelelő helyet biztosítani, földmérését végezni, ami nagyon meglátszana a munkát. A később az a tény is hozzájárult, mert újra kellett kezdeni a tervezést. Az új elképzelés az, hogy a jelenleg működő ruhatár helyén, az I. és II. előadó hátánál kap helyet.

— Mikorra várható a számológép üzembe helyezése?

— Talán 1964 őszére. Azt az álláspontot képviselem, hogy inkább tartson egy-két héttel tovább az előkészületi munka, mintsem később derüljen ki a hiányosságok. Hiszen a 18 millió forintos gép megérdemli a körültekintő előkészületeket — fejezte be a beszélgetést Apáthy László.

Mindezek után már csak egy kérdés vetődik fel bennünk: Miért nem kezdték a munkát korábban? Az illetékesek miért csak a gép megérkezése után kezdték el gondolkodni annak sorsáról?

E. I.

Hol tanulhatnak a kollégisták?

Szorosan, alig 2-3 nap ki-maradással követik egymást a zárthelyik. A vizsgák is végesen közelednek. Mindenki tanul, még az is, aki eddig ellazsáta az időt. Ennek bizonyítéka a telt olvasóterem, ahol nem lehet helyet kapni. Hogyan tanulnak tehát a kollégisták? Milyenek a lehetőségek a nyugodt felkészülésre? Egyetemünk három kollégiumának diákbizottsági titkárait kérdeztük meg, mit tudnak erről mondani?

1.

Elsőnek a most kollégiummá alakult Rudas László utcai volt diákközhely titkárát, Gutytyán Margitot, kerestük fel.

— Kollégiumunkban kezdte — a tanulás körülményei megfelelőek. Az első emeleten két tanuló van, amely állandó jelleggel a diákok rendelkezésére áll. Itt teljesen nyugodt körülmények

között, minden utcai és egyéb zajtól elkülönítve készülhetnek a hallgatók. Befogadóképességük 78-80 fő, itt a kollégium 150 fős létszámának fele tehát nyugodtan készülhet. A tagság másik fele a hálóban tanulhat, mivel hálóink — három nagy szobától eltekintve — két, illetve négy személyesek. Itt tehát biztosítottak a körülmények. Ezen kívül a vizsgaidőszakra a klub terméből is tanulót csinálunk, de csak 6 óráig, hogy a tv-t nézők a vizsgák idején se szenvedjenek ilyen téren hiányt.

2.

A Makarenko utcai kollégium helyzetéről Szuhay Lajos kérdeztük. — Az idén ugyarrá szerűen megnövekedett létszámunk. Így kénytelenek voltunk a lányok épületében levő korábbi tanuló hálóvá alakítani. Hogy a lányok se maradjanak tanuló nélkül, a korábbi társalgóból és könyvtárszobából csináltunk tanulókat, amelyben kb. 50-60-an tanulhatnak. A fiúknál ugyancsak 50-60 a tanuló befogadóképessége. Tehát — folytatta — a közel 500 fős kollégiumnak 120 főt befogadó tanulója van, ami bizony egyáltalán nem ideális. A diákok nagy részének tehát a hálóban kellene tanulnia. Ez azonban lehetetlen, mert a megnövekedett létszám miatt a hálók túl zsúfoltak. Mindehhez járul a meglehetősen rossz fűtés, ami azt jelenti, hogy diákjaink, ha nem akarnak fájni, kénytelenek pokrócba bújni. Azt hiszem, mondani is felesleges, hogy úgy tanulni nem lehet. Hogy mi mégis minden lehetőséget megteszünk ennek javítása érdekében, bizonyítja, hogy a vizsgaidőszakra a színházte-

remből tanuló lesz, de csak az esti tv-műsor kezdéséig. Ugyanis azt nem tehetjük, hogy teljesen kirekesztjük a kikapcsolódási lehetőségből azokat, akik este egy kicsit szórakozni akarnak. Ez a tanuló vegyes lesz, és így a létszám 150-170 főre emelkedik. Persze az az 500 főhöz viszonyítva ez is kevés, de az igazság az, hogy ennél ideálisabb körülményeket mi nem tudunk biztosítani.

3.

A harmadik kollégium diákbizottsági titkára Szabó Gábor is borúsán látja a helyzetet. — Nálunk is két tanuló van — mondja — s ez év közben elég is. A vizsgaidőszak alatt azonban — mivel a tanuló befogadóképessége maximálisan 80 — ez nem megfelelő, a 203-as létszámhoz. Hálóink meglehetősen nagyok és zsúfoltak, így csak a tanulóban lehet készülni. A vizsgák idejére mi is tanulóvá alakítjuk a klub 1-2 termét, úgyhogy egy bizonyos mértékig ellensúlyozza a zsúfolt hálókat. Azonban nagy problémánk, hogy itt vannak a napközisek mindennap 12 óráig, így a vizsgaidőszakban délig nem tanulhatunk a klubban. Ez bizony nagy kiesést jelent naponta, és nagyon szeretnénk, ha mielőbb változtatnának rajta. Egyébként minden más körülmény (fűtés, stb.) megfelelő, csak a helyhiány okoz gondot.

Mindenesetre elgondolkoztató a két kollégium helyzete. Annál is inkább, mert a jobb eredmények elérése nemcsak a diákok egyéni célja, hanem valamennyi kollégiumé is.

Nagy Zsuzsa

Hét végi pillanatkép

Kezdetben vala az Óskáosz, amelyből a Joisten hat nap alatt megieremté a világot, és a hetedikén megpihent. Azóta minden ember alanyi joga a vasárnap pihenő. Ámde van az „ember” előtt egy átmeneti kategória, ez a diák. Ezt a fajta a különbözötti meg az embertől, hogy számára se hétvége se vasárnap nincs. Összel és tavasszal a zárthelyik, télen és nyáron a vizsgák teszik lehetetlenné a pihenést.

Igy van ez napjainkban is, hisz a második zárthelyi időszak kellős közepén járunk, s már a vizsgák árnyéka is előre vetődik.

De félre tréfa, a kérdés komoly. Válaszoljunk tehát komolyan.

Színhely: a könyvtár.

Idő: szombat délután.

A helyjegyek tanúsága szerint az olvasóterem tele van. Meglep, hogy bent is nagyjából ez a helyzet. Nyitott könyvek, lehajtott fejek... Statisztika, filozófia, matematika... Halk süttogás: — Mi ennek a kifejezésnek a deriváltja? Ipargazdaságtan... orosz...

Hétfőn szeminárium, csütörtökön statisztika zárthelyi — magyarázzák... Egy perc... és tanulnak újra... „Muszáj”.

Másnap:

Színhely: a Rudas László utcai kollégium.

Halk zibongás... Itt is fejek és könyvek... Csodálko-

va nétem körül: — De, gyerekek, ma vasárnap van! Vagy tiz hang felel: — Hatvan oldal a filozófia! — Nem értem a matematikát! Egyszer meg kell tanulni! — Oroszból beszámoló! — És így tovább, és így tovább...

Majd csend, könyvek, lehajtott fejek...

Telefon valakinek... Hallom, amint beszél:

— Jó, lemegeyek, de csak fél órára, rengeteget kell tanulnom... És ez nemcsak kifogás... Tanulnak... Hogy eredményes lesz-e? Ki tudja? Majd a zárthelyik megmutatják...

Valamire azonban rájöttem: Nem olyan fekete az ördög, — illetve: a diák — mint, amilyennek festik...

—sovári—

Barátsági szerződés

A Magyar Tudományos Akadémia vendégeként hazánkban járt dr. Alfred Lange professzor, a berlini közgazdasági főiskola rektora. Ez alkalomból egyetemünkre is ellátogatót. Az előzetes levelezés alapján most Lange professzor és dr. Pach Zsigmond Pál egyetemünk rektora aláírták a két felsőoktatási intézmény közötti barátsági szerződést. A szerződés tartalma hasonló a prágai közgazdasági főiskolával kötött barátsági szerződésben foglaltakkal.

Színjátszóink Csetényben

Sikerük volt a színjátszóknak Csetényben. A falu és a kultúrósztály régebbi kapcsolata alapján létrejött műsoros esten egyetemünk jelenetekkel, versekkel, és hangszeres szólistával képviselte Tháliát, míg a helybeliek dívatbemutató rendezésére használták fel az alkalmat. Vendégjátékunk hangulatos vaesorával zárult.

(Foto: Váradi)

A Picasso-nyilatkozat eredetéről

Nagy feltűnést keltett művészeti és egyetemi körökben Picassónak egy állítólagos nyilatkozata, amelyet a Művészet a Magyar Képzőművészek Szövetségének folyóirata és több egyetemű lap között. Az állítólagos nyilatkozat szerint Picasso a művészetet intellektuális csalásnak tartja, magát pedig hivatásos komédiásnak, aki megértette korának szellemét, és kiszolgálja minden szeszélyét. A nyilatkozat megjelenése heves vitát váltott ki az olvasók körében, többen a modern haladó művész önleplezését látták benne, mások pedig az első perctől kezdve kétségbevonták a nyilatkozat hitelességét. A Művészet című lap a jugoszláv Magyar Szót jelölte a nyilatkozat forrásául. Valóságos nyomozás indult meg, melynek során többen levélben kérdezték meg Picassótól, valóban megtette-e ezt a meglepő nyilatkozatot, amely összeegyeztethetetlen egész művész pályájával és egyéniségével is. A közelmúltban Ruzicskay György festőművész az alábbi választ kapta Picasso barátjától Édouard Pignon francia festőművészől.

országban megjelentette: „A fekete könyv” című kiadványt Giovanni Papini neve alatt. Ez a könyv „képzeltbeli interjúkat” tartalmazott egy sereg híres emberrel, a többi között Walt Whitmannel, Picassóval stb.

Egy idő óta számos újság és folyóirat megjelenítette ezt a cikket oly módon, mintha nem is Papinótól, hanem magától Picassótól származott volna. Picassóról egyesek azt is állítják, mintha ő Madridban is nyilatkozatot tett volna (holott mindenki tudja: ő oda soha sem tért vissza), s ebben beismerte volna, hogy ő sariatán stb.

Picasso ebben az ügyben számos szídmalmozó levelet kapott. A modern művészetnek — és általában a művészetnek — minden ellensége el van ragadtatva a nyilatkozattól, amelyet legszemélyesebb vallomásként fognak fel. Az igazság, mint láthatja, egészen egyszerű, ez a hírhedt cikk csupán egy újabb és különösen durva formája a Picasso elleni támadásnak. Picasso fel van háborodva nemcsak azért, mert a nevében nyilatkozatot jelentettek meg, hanem azért is, hogy annyi ember rögtön, az első szempillantásra nem ismerte fel a durva hamisítást.

Mindnyájan nagyon fogunk örülni, ha Ön érvényt szerez az igazságnak ebben az ügyben.

Bocsásson meg, hogy én írtam Picassó helyett, de azt hiszem, ez volt az egyedüli mód arra, hogy gyors választ kapjon.

Fogadja, kedves elvtársam, legbarátabb érzelmem kifejezését.

Pignon

Lapunk szintén leköszölte az állítólagos nyilatkozatot, több olvasónk kétségbe vonta, közzétük Seregi László cikkben is. A fenti levél után kötelesegségünknek tartjuk, hogy olvasóinkat tájékoztassuk a félreértésről az állítólagos nyilatkozat eredetéről.

A szerkesztőség

A Magvető Kiadó terveiről

Váci utca... Kecskeméti utca... Múzeum körút... Nézegetem a könyvesboltok kirakatait. Meglepően szép kivitelű könyvek, rajtuk a felírás: Magvető Kiadó.

Erdekel a kérdés: Milyen meglepetéseket tartogat a kiadó az olvasnivalóknak?

A Magvető Kiadó propaganda-osztályán vagyunk, körülöttem frissen megjelent, szebbnél-szebb könyvek, s Keleti elvtársnő még egyre hozza őket...

— Ezt nézze meg, a büszkeségünk... Modern kivitel, világos színek, izléses illusztráció. Mezei András: A múlandóság sebei című verseskötete. S benne a szenzáció: hanglemmez a költő néhány versével, Mezei András és Keres Emil előadásában.

— Ma még kicsit drága, de a többi kötet olcsóbb lesz. (Zárójelben közlöm: már kapható!)

— Ismerős kisalakú könyvek... Új termés sorozat... Fialat, most induló költők és írók. Tabák András, Szakonyi Károly, Soós Zoltán és mások régebbi vagy most megjelent kötetei. Itt a fiatal költőnő, Gergely Ágnes: „Ajtófélfámon jel vagy” című versgyűjtemé-

nye, ott Gyárjás Endre „Partközélpben” című kötete. Sajnos, a példányszám elég kicsi, 1500—2000 körül van, s így megessék, hogy olvasóink hiába keresik — szól közbe Keleti elvtársnő.

Egy „komoly” külsejű könyv fekszik előttem: O'Casey: „Zörgettem az ajtón”.

Igen, ez a Világkönyvtár-sorozatunk, igen értékes műveket jelentetünk itt meg, előkészületben van például Faulkner: „Siryalázók” című műve. Van még egy sorozatunk, a Tiszatáj, amely szintén fiatalokat, Szeged környéki fiatalokat juttat szóhoz. Mj adjuk ki a Vidám Könyvek és az Albatrosz kalandregény-sorozatát is.

Terveikről érdeklődöm.

Fialatok... érdekes, új problémák. Nagyon érdekesnek ígérkezik például Csoóri Sándor Tudósítás a toronyból című könyve, amely szociológiai igényű munka, a régi paraszti állapot megszüntetésének és az új kialakulásának krónikája.

Verseskötetek: Sinka István, Solymos Ida...

Érdeklődésre tarthat számot Csillik Gábornak, a Szírcsoport egyetlen élő tagjának dokumentumszerű visszaem-

lékezése a csoport munkájáról. Címe: Budapestben harcoltunk. Izgalmas problémát tárgyal Berkesi András Játék a tisztességgel című új regényében. Főhőse egy lány, akinek szerelmét 1956-ban gyilkolták meg, s nehéz utat kell a hősnöknek megjárnia, míg az igazság felismeréséig eljut.

Az olvasmányos regény ket-tős hivatását igyekszik tükrözni Szilvási Lajos És mégis örízletlenül című regénye: szó-rakoztat és elgondolkodtat.

Néhány szóval meg kell említenünk Devecseri Gábor új verseskötetét, amelynek címadója, az Odüsszeus szerelmei című színmű tavaly nagy sikerrel szerepelt az Egyetemi Színpad műsorán.

Naplóm, életem... címmel kiadják Karinthy eddig nagyrészt ismeretlen visszaemlékezéseit, s új kiadásban jelenik meg Szerb Antal népszerű könyve, Az utas és a holdvilág is.

Könyvcímek... tervek... sok-sok új, érdekes, modern kivitelű könyv, amelyből csak ízelítő tudunk most nyujtani.

Mindenki megtalálja az ízlésének megfelelőt, amelynek olvasásához jó szórakozást kívánunk! — Sővári —

Egyetemi könyvespolc

Dolin, Sz.:

Hadi-állami monopolkapitalizmus az USA-ban

A szerző az első és a második világháború, valamint az 1950—53. évi koreai, háború tapasztalatai alapján megkísérli feltárni a hadi-állami monopoliista intézkedésekben mutatkozó főbb törvényszerűségeket. Rámutat arra, hogy a tőkés gazdaság állami szabályozásának klasszikus formája Németországban alakult ki, az első világháború idején. A tőkés gazdaság állami szabályozása szorosan összefügg a monopóliumok létezésével. Ilyen állami szabályozás általában csak ott lehetséges, ahol monopóliumok uralkodnak a gazdasági életben.

Érdekeinek rendeli alá. Kiemelkedő jelentőségű az áruk állami szabályozása. Ez ugyan formálisan ellentmondásban áll a tőkés termelési mód lényegével, de mégis létezik, és jellemző, az állami monopolkapitalizmusra, különösen háború idején. A tőkés gazdaság állami szabályozásával kapcsolatban számos dogmatikus, reformista és revizionista nézet van, ezekkel szemben egyedül csak a lenini elmélet mutatja meg a helyes utat, az állami monopolkapitalizmus szocializmussá való forradalmi átalakulásának útját.

Rozsin V.P.: Bevezetés a marxista szociológiába

A Marxista filozófia és szociológia keletkezésének áttekintése után a szerző elemzi

a történelmi materializmus és a szociológia viszonyát. A történelmi materializmus a társadalom fejlődésének tudományos elmélete; egyben a marxista szociológiát, a társadalomról, annak fejlődéséről és működéséről szóló tanítást is adja. A történelmi materializmus egyik oldalról filozófiai tudomány, a másik oldalról szociológia. A filozófiai oldal a társadalmi lét elsődlegességének és a társadalmi tudat másodlagosságának felfogása, a szociológiai oldal pedig a társadalmi jelenségek szociális természetének, a társadalmi fejlődésben betöltött helyének és szerepének tudományos magyarázata.

rabszolgatartó, a feudális, a tőkés, a szocialista és a kommunista társadalom szociológiája, mindezek anyagi, szociális, politikai és szellemi életének mozgató rugója és törvényeit tanulmányozza. A társadalmi lét elsődlegessége a társadalmi tudattal szemben, mint filozófiai alapelv, a marxista szociológiának is alapelve. A szociológia alaptörvénye a társadalom fejlődésében az anyagi termelés meghatározó szerepéről szóló törvény. A szerző részletesen foglalkozik a társadalmi törvényekkel, Ezután részletesen elemzi a társadalom anyagi életét, s ezen belül a következő kérdéseket vizsgálja meg: a természet és a társadalom viszonya, az anyagi termelést a társadalom fejlődésének alapját, a társadalom termelőerőit és a természetben az ösközösségi, a termelési viszonyokat.

Tudományos diákköri pályázat

Hazánk felszabadulásának 20. évfordulója tiszteletére az egyetem diákköri pályázatot hirdet meg az alábbi témákból. A pályázat beadási határideje: 1964. október 1.

Pályázhatnak mindazok, akik az 1963/64-es tanévben egyetemünk délelőtti, esti, levelező, vagy mérnök-közgazdász tagozatának hallgatói. A pályadíjak 800—600, illetve 400 Ft, a legjobb pályaművek előadásra kerülnek a felszabadulás 20. évfordulója tiszteletére rendezendő VII. országos tudományos diákköri konferencián.

Pályázati témák:

VILÁGGAZDASÁGI TANSZÉK:

A fejlett tőkés országok témaköréből:

- Az új tudományos-technikai vívmányok alkalmazásának haladása a fejlett tőkés országokban és annak fontosabb gazdasági-társadalmi kihatásai.
- A termelési és fogyasztási struktúra alakulása a fejlett tőkés országokban.
- A tőkés nemzetközi munkamegosztás főbb problémái.
- A nemzetközi monopóliumok szerepe a tőkés munkamegosztás rendszerében.
- A tőkés nemzetközi munkamegosztás elmélyítésének eszközei.
- Integrációs szervezetek a tőkés világgazdaságban.
- A két rendszer békés gazdasági versenye.
- Az imperialista hatalmak neokolonialista politikájának jellemzői.

A gazdaságilag elmaradott országok fejlődésének problémái témaköréből:

- Az egyes gazdaságilag elmaradott területek és országok gazdasági és társadalmi fejlődésének problémái.
- Az iparfejlesztés problémái, a gazdaságfejlesztési programok és a távlati tervezés a gazdaságilag elmaradott országokban.
- A mezőgazdaság helyzete és fejlődése, a földreform, a szövetkezeti mozgalom stb. kérdései az elmaradott országokban.
- A gazdaságilag elmaradott országok nemzetközi kapcsolatai, a külkereskedelmi helyzet, szerkezete és problémái.

A szocialista világgazdaság problémái témaköréből:

- A szocialista világrendszer létrejöttének történelmi körülményei.
- A szocialista világrendszer eddigi legfőbb eredményei.
- A szocialista világrendszer összetevő részei. A Szovjetunió, az európai és ázsiai népi demokráciák gazdasági, társadalmi fejlődésének sajátos vonásai.
- A Szovjetunió helyzete és szerepe a szocialista világrendszerben.
- Az európai népi demokráciák helyzete és szerepe a szocialista világrendszerben.
- Az ázsiai szocialista országok és a szocialista világrendszer.
- A szocializmus megjelenése a nyugati féltekén. Kuba, mint a szocialista világrendszer része. A szocializmus építésének sajátos körülményei Kubában.
- A szocialista országok közötti együttműködés problémái. A KGST.

— A szocialista országok közötti gazdasági, társadalmi különbségek fokozatos csökkenésének folyamata.

Az egyes megadott kérdéseken belül a tanszékkel való megállapodás alapján résztvehetnek is választhatók.

POLITIKAI GAZDASÁGTAN TANSZÉK:

- A nemzeti jövedelem termelése hazánkban.
- A beruházások alakulása és szerepük a nemzeti jövedelem termelésének növekedésében.
- Az ipari termékek termelők és fogyasztói áralakulása.
- A termelési struktúra alakulása az iparban a felszabadulás óta.
- A foglalkoztatottság struktúrája hazánkban; alakulása 1938 óta, további fejlődésének perspektívái.
- A munkatermelékenység növekedése a szocialista országokban és ennek népgazdasági kihatásai.
- A forgóalapok állományának alakulása és szerepe az újratermelésben.
- A mezőgazdasági termelés szerepe a népgazdaság fejlődésében.
- A lakosság jövedelmeinek és személyes fogyasztásának növekedése és szerkezetváltozása.
- A nemzeti vagyon felmérésének problémái és alakulása Magyarországon az utóbbi 20 évben.
- A szocializmus anyagi-technikai bázisának kialakulása Magyarországon.
- Az egyenlőtlen gazdasági és politikai fejlődés törvényének érvényesítése jelenleg a tőkés világgazdaságban.
- Az állammonopoliista kapitalizmus egyes jelenségei a nyugat-európai tőkés országokban.
- A bérek, fogyasztói árak és az adóterhek alakulása a II. világháború után egyes nyugat-európai országokban.
- A modern burzsoá közgazdaságtan fő irányzatai egyikének ismertetése eredeti művek alapján.

PENZÜGYI TANSZÉK:

- A beruházások finanszírozásának időszervi problémái.
- A vállalati pénzgazdálkodás időszervi kérdései.
- Az anyagi érdekelttség rendszerének pénzügyi eszközei.
- A hitel szerepe a vállalatok finanszírozásában.
- A tanácsok önállóságának költségvetési vonatkozásai.
- A nemzetközi fizetési mérleg és a tőkés-nyitvel kapcsolat.

NEPGAZDASÁGTERVEZÉSE TANSZÉK:

- A termelőerők koncentrálódása és a gazdaságirányítás formáinak szerkezetének összefüggése.
- Az utastási és ösztönzési rendszer szerepe és kölcsönös kapcsolata a gazdaság irányításában.
- A gazdaságirányítás pénzügyi vonatkozásainak fejlődése Magyarországon.
- A demokratikus centralizmus elvének érvényesítése és vállalati összevonások.
- A termelőszövetkezetek állami irányítása.
- A gazdasági irányítás helye a termelési viszonyokban.
- A gazdaságirányítási rendszer és változásai valamely szocialista országban.

GAZDASÁGTÖRTÉNETI TANSZÉK:

— A felszabadulás utáni évek gazdaságtörténete, különös tekintettel a gyárilap történetére.

— A nacionalizmus megnyilvánulása a polgári gazdaságtörténet-írásban. (Szabadon választható gazdaságtörténeti munka vagy munkák konkrét elemzése alapján.)

IPARGAZDASÁGTAN TANSZÉK:

- A gazdaságossági számítások elvi-módszertani kérdései.
- Általános elvi-módszertani kérdések.
- A kutatás és fejlesztés gazdaságossága.
- Az új technika bevezetésének és alkalmazásának gazdaságossága.
- A termelés és export gazdaságossága.
- A forgóeszközök és anyagkészletek gazdaságossága.

MATEMATIKA TANSZÉK:

- A klasszikus szállítási probléma és gyakorlati problémái.
- A gépi adatfeldolgozás a gazdasági vezetés szolgálatában.

STATISZTIKA TANSZÉK:

- Munkaeszközök műszaki színvonalának és korszerűségének vizsgálatához alkalmazható statisztikai módszerek. A gépek korszerűségének alakulása a gépiparban és a textiliparban.
- A kapacitáskihasználás közvetett módon történő vizsgálatának statisztikai problémái.
- A munkatermelékenység és tényezőinek összehasonlító vizsgálata a gépiparban.
- A reprezentatív megfigyelés alkalmazása a mezőgazdasági statisztikában.
- A szezonális hatása a munkatermelékenységre a belkereskedelemben.

SZAMVITELI TANSZÉK:

- Az önköltség elemzésének elvi és gyakorlati problémái.
- A gépi adatfeldolgozás a gazdasági vezetés szolgálatában.

GAZDASÁGFÖLDRAJZ TANSZÉK:

- Magyarország valamely népgazdasági ágazatának gazdaságföldrajzi elemzése.
- Magyarország valamely gazdasági körzetének, illetve kisebb gazdasági egységének földrajzi elemzése.
- Valamely ország illetve országcsoport gazdaságföldrajzi leírása.
- Fontosabb gazdasági ágazatok területi elhelyezkedése és súlya a világgazdaságban.

BELKERESKEDELMI TANSZÉK:

- Az imperializmus kereskedelmének jelenlegi problémái és főbb jellemvonásai.
- A szovjet kereskedelem fejlődésének sajátosságai a kommunizmus felé vezető úton.
- A belkereskedelem távlati fejlesztésének főbb irányai.
- A szolgáltatások szerepe és perspektívái.
- A költségalkulás elemzése egy meghatározott kereskedelmi szaktárgyban vagy vállalatnál.
- Az új kiszolgálási formák gazdasági hatékonysága.
- A szállodalai beruházások hatékonysága.
- Az idegenforgalmi tevé. alkészítésének lehetőségei.

KÜLKERESKEDELMI TANSZÉK:

- A magyar mezőgazdasági export problémái.
- A Közös Piac országainak termelési és külkereskedelmi struktúrája.

MEZŐGAZDASÁG GAZDASÁGTANA TANSZÉK:

- Anyagi ösztönzés a mezőgazdaság állami és szövetkezeti szektorában.
- Gazdaságosság és jövedelmezőség a mezőgazdaságban.
- Mezőgazdasági beruházások hatékonysága.
- A felhalmozás helyzete a magyar mezőgazdaságban.
- A növénytermesztés és az állattenyésztés gazdaságosságának kérdései.
- Matematikai módszerek alkalmazási lehetőségei a mezőgazdaságban.
- Szarvasmarha-tenyésztésünk közgazdasági kérdései.

Az új felvételi rendszerről

Az új felvételi rendszer tapasztalatait vitatta meg a legutóbbi ülésén egyetemünk párt-végrehajtóbizottsága. A tapasztalatokat írásos jelentésben dr. Vági Ferenc végrehajtó bizottsági tag vezetésével munkacsoport állította össze, melyben részt vett Banka András, Gacsályi István, Képes Lajosné és Párizs Lajos elvtárs. Az alábbiakban ismertetjük az új felvételi rendszer érvényesítésének egyetemi tapasztalatait.

Az új felvételi rendszer az MSZMP VIII. kongresszusa határozata szerint a pályázók felkészültségét, rátermettségét, erkölcsi és politikai magatartását kívánja megmérni a felvételi mérőfelület és eltekintve a származás szerinti kategóriázástól. A felkészültséget és rátermettséget osztályzatokkal kellett kifejezni, a magatartás megítéléséért pedig azt kellett vizsgálni, megvan-e a pályázókban azok a tulajdonságok, amelyek alapján feltételezhető, hogy kommunista szakemberré válhatnak.

Mennyiben sikerült ezeket a követelményeket teljesíteni?

Egyetemünkre ebben az évben az előzően felvett (előfelvételt) hallgatókkal együtt 857 hallgató került az új előfelvetttek száma 143, elutasítottak 247 pályázót. Az elutasítottak 247 hallgatóból 165 a pontszám szerint teljesítette a felvételi követelményeit, ezeket főrészt hely hiányában kellett elutasítani. A felvételi arányszámokból kiderül, hogy az idén a jelentkezések 78 százaléka nyert felvételt, a korábbi évek 50-60 százalékos arányszámával szemben. A válogatási lehetőség országosan is csökkent, de nem ilyen mértékben. A közgazdász-párt láthatóan ma már kevésbé vonzó a középiskolások előtt, mint a többi, elsősorban az orvosi és néhány mérnöki. Ehhez az is hozzájárul, hogy nem ismerik eléggé a közgazdász szakmát.

Ezért célszerű lenne, ha az egyetem valamilyen formában megpróbálná megismertetni a közgazdászok lehetséges munkakörét és munkáját. A jelentkezést valószínűleg kedvezően befolyásolja majd, ha kéreseinnek megfelelően döntés születik a gazdasági szakemberek képzésének egységes rendszeréről, a közgazdasági

képzettséghez kötött munkakörökről.

A származás szerinti kategóriázás eltörlése után az egyetemünkre jelentkezők 36 százaléka volt fizikai dolgozók gyermeke, míg az országos arány 44 százalék. Ebben is egyértelműen tükröződik, hogy a közgazdász szakmával szemben más pályákat részesítenek előnyben a fizikai dolgozók gyermekei. A műszaki egyetemekre, az agrártudományi intézetekbe, a felsőfokú technikumokba, a tanárképző intézetekbe 50 százalékban, vagy még nagyobb arányban jelentkeztek fizikai dolgozók gyermekei.

Ha szakjaink szerint vizsgáljuk, hogy milyen arányban kerültek oda fizikai dolgozók gyermekei, azt tapasztaljuk, hogy legjobban az agrár-, a tanári B, a tanári A és a pénzügyi szakokon. Feltehetően a nyelvi követelmények miatt kisebb számban kerültek munkásgyerekek az általános, a nemzetközi, a terv-matematika, a külkereskedelmi és közlekedési szakra. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a jövőben a felvételizők nyelvi készségét vizsgálják meg jobban a nyelvtudás mellett.

Az elutasítottak között valamivel magasabb a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya, mint a felvettéket között, ez arra utal, hogy a munkás- és paraszti családoknak az átlagosnál nagyobb nehézségekkel kell megküzdniük tanulmányaik során és a felvételi vizsgán sem sikerült maradéktalanul felszámolni a kedvezőtlenebb tanulási feltételek következményeit.

A felvett hallgatók: 53 százaléka budapesti, 47 százaléka vidéki. Az előfelvettéket között még kisebb ez az arány. A vidékiek számaránya mégis alacsony, ha megfontoljuk, hogy a vidék közgazdászellátottsága sokkal rosszabb, mint a fővárosé.

Az új felvételi rendszer nagyobb nehézsége elé állította a technikumokban végzeteket, mint a gimnazistákat. A felvettéket 35 százaléka jött csak technikumból és vizsgaeredményeit is gyengébbek voltak, elsősorban a matematikai követelmények miatt. Ez már régen ismert gondunk, hogy a technikai anyagot összhangba kell állítani az

egyetemi felvételi követelményekkel.

Érdekes tapasztalata volt az idei felvételnél, hogy a középiskolából hozott pontok száma nagyobb szerepet játszott a felvételnél, mint a szerzett pontok. Ezért ez évben nagy hátránnyal indultak a felvételnél a több éve érettségizett jó, vagy közepes rendű fiatalok. Az sem a legszorosabb vonása az új felvételnél, hogy nem szűri ki eléggé a különböző középiskolák osztályzat-rendszeréből, szokásai-ból adódó különbségeket. Bár a statisztika szerint ez nem lehet túl jelentős, mert az egyetemre jelentkezett kitűnő és jeles gimnazisták közül mindössze csak három nem nyert felvételt, és a technikumos pályázók közül tízet utasítottak el. (Ez arányban 1 és 7 százalék.)

Sajnos az új felvételi rendszer másik követelményét, hogy megismerni a jelölt emberit és politikai magatartását, a rövid idő alatt, és a középiskolai vélemények irrealitása miatt nem tekinthetjük kielégítőnek. Tulajdonképpen csak rendkívül szembeszökő magatartásbeli jelenségek tűntek fel, másrészt pedig újra is az elért pontok sorrendje a döntő.

A végrehajtó bizottság foglalkozott azzal, hogy mit kell még tenni, hogy javítsuk a felvételi hatékonyságát. Mint már említettük, megállapítottuk, hogy a nyelvtudás helyett inkább a nyelvi-készség vizsgálatát tartja fontosnak. Ugyanez vonatkozhat a matematikára is, a technikumokból jelentkezők érdekében. Fontos, hogy a felvételizőket megfelelően előkészítsék, a tanárok minél nagyobb számban vegyenek részt ebben a munkában, mert csak így lehet elérni, hogy a pályázók megítélése felkészültség és magatartás szempontjából alapos legyen. Szükségesnek tartja a végrehajtó bizottság, hogy minden felvételiző csoportban legyen külön politikai gazdaságtan és történelem vizsgáztató — és írásbeli feladatok minden alkalommal azonos színvonalúak legyenek.

Az új felvételi rendszer néhány apróbb ismertett hiányosságát mellett alapvetően megfelelő. Azzal, hogy a középiskolai eredményeknek nagy szerepet ad előremutat, s átmenetet teremt a későbbiekben megvalósítandó olyan rendszerhez, amelyben majd a középiskolai eredményeket lehet tekinteni az egyetemi felvételt egyetlen kritériumának.

Bögre Katalin

TANULJUNK MEG TANULNI

Sokunkban felvetődik: mik a feltételei a gyorsabb és jobb tanulásnak? Hogyan, milyen módszerrel tanuljunk?

Ezek a kérdések különösen élesen jelentkeznek az elsőéveseknél, akik a megváltozott követelményeknek megfelelően igyekeznek maguk számára egy olyan módszert kialakítani, amellyel tanulásukat eredményesebbé tehetik. Általában a felsőbb évfolyamosokról sem mondható el, hogy egyszerűen tanulnak. Legtöbben egyáltalán nem ismerik azokat a körülményeket, melyek a tanulás minőségére hatással vannak.

Persze, nehéz lenne részletekbe menő tanácsot szolgáltatni a tanulás módjára vonatkozóan, de a legfontosabb tényezőket ismertetéssel hozzájárulhat ahhoz, hogy ki-ki a maga egyéniségének megfelelően; ezek figyelembevételével alakítsa ki a legkedvezőbb tanulási módszert.

A tanultak megjegyzése,

az emlékezés minősége különböző feltételektől függ. Megkönnyíti a tananyag elsajátítását a tiszta tudat, a jó közérzet, a szervezet pihent és oxigénnel megfelelően ellátott állapota. Ugyancsak elősegíti a bevéteket a szervezet kellő szénhidrát- és vitamín-ellátottsága.

Bizonyos élvezeti cikkek, gyógyszerek is befolyásolják a megjegyzés könnyűségét, gyorsaságát. Például a koffein-tabletta, a bakbárá, az aktedron stb. Ezeknek azonban káros hatásuk is van. Azok a hallgatók, akik például vizsgaidőszakban rendszeresen használnak élénkítő szereket, sokkal erősebben és hamarabb kimerülnek, mint azok, akik tanulásuk egészséges feltételeit biztosítják.

Az izgatóságok káros hatása még inkább megmutatható

Zenekedvelők figyelmébe!

A hanglemezgyűjtők köre minden pénteken délután 4-től este 8-ig tart összejövetelt a klubban. Különösen a magnó- és lemezjátszó tulajdonosok érdeklődésére tarthat szímet a kezdeményezés. A műsorban tánczene és jazz, továbbá az érdeklődésnek megfelelően szimfonikus zene is szerepel.

a számonkérésnél, a tananyag felidézésekor. Mindenki tapasztalhatta, hogy ilyen szereket elősegítik a tanultak emlékebe idézését. Igen sokszor azonban az asszociáció-sor egyes tagjai olyan gyorsan futnak át a tudaton, hogy mire az ember ki tudná mondani, már el is felejtette és újra visszaidézni képtelen. Különösen a szorongó diákoknak helytelen az agyukéreg feszültségét mesterségesen fokozni. Nekik a vizsga előtt inkább kisebb mennyiségű nyugtatót kellene bevenni.

A tanulás kedvező feltételeinek

biztosításánál okvetlenül meg kell említeni a sportolás szerepét. Weitz Tamás tdk dolgozatában kimutatta, hogy egyetemünk hallgatói közül azok, akik rendszeresen sportolnak, jobb átlageredményt érnek el, mint a nem sportoló hallgatók. Ennek okát a rendszeres munka beidegződésében látja. Meggyőződésem, hogy ez igaz, de ennél többről van szó. A sportolás nagymértékben hat a megfelelő érzelmi állapot kialakítására, valamint a szervezet egészségének és kondíciójának megőrzésére.

Ugyanakkor a fentebb említett dolgozatból kitűnik, hogy egyetemünk hallgatói kevés jelentőséget tulajdonítanak a tényezőnek, hiszen a hallgatóknak mindössze egyötöde sportol rendszeresen. (Az arányszám javításért többet tehetnénk persze egyetemünk illetékes szervei is, bár tény, hogy aki valóban foglalkozni akar sporttal, mindig megtalálhatja annak valamilyen módját.)

Igen fontos feltétel a rendszeres és kielégítő táplálkozás. Sok hallgató hamis elvei szerint „üres gyomorral” lehet jobban tanulni. Megfelelnek arról, hogy a szellemi munka ugyanúgy fokozott anyagcserével jár, mint a fizikai. Nem túlzás az Élet és Tudományban megjelent adat, miszerint egy egyetemistának körülbelül annyi kalóriára van szüksége, mint egy vasutasnak. Néhány szót a tanulás legáltalánosabb módszerbeli problémáiról.

Megjegyzőkészségük jellege

szerint az emberek három csoportba sorolhatók. Vannak,

akik a hallott, vannak, akik a látott dolgokra emlékeznek jobban és vannak, a jelenségekben a mozgást megragadó emberek. Nyilvánvaló, hogy a tanulási módot ennek megfelelően és önismeretünk alapján kell kialakítani. A tananyag látés és hallás útján történő felfogása egymást kiegészítve hat legjobban, ezért kell kombinálni a tanulási módokat.

Megkönnyíti a megjegyzést az érdeklődés. Könnyebben tanuljuk meg azokat a dolgokat, amelyek érzelmi is igénybe vesznek bennünket.

A megjegyzéshez talán legszorosabban a figyelem és a koncentráció tartozik. Jelentőségét kiválóan érzékeltük, hogy összpontosítással ugyanakkor tananyag fele idő alatt tudunk elsajátítani, mint laza figyelemmel, koncentráció nélkül.

Nagy segítsége a megjegyzésnek az anyag alapos értelemfeldolgozása. Vagyis, ha nemcsak megértjük és bevéteket a tanulandó dolgokat, hanem korábbi ismereteinkkel is kapcsolatba hozzuk, az összefüggéseket tisztázzuk, logikailag feldolgozzuk.

A tanultak megőrzésének

alapja az ismétlés. Pavlov feltételes reflex-kísérleteivel kapcsolatosan mutatott rá, hogy milyen veszély rejlik abban, ha a frissen megszerzett ismeretek után, anélkül, hogy azt ismétléssel megerősítettük volna, valamely újabb tárgy tanulása kezdünk. Az újabb tárgy tanulása egyszerűen kitörli a közvetlenül előtte szerzett, de az új anyagtól idegen, s még nem eléggé bevéteket emlékeket. Jó azt is tudni, hogy a felejtés az anyag megszerzését követő első napokban jelentős, szinte rohamos, tehát a megtanult anyagot eleinte kell gyakran ismétlni. Ha ezt elmulasztjuk, akkor újabb kell kezdeni a tanulást. Bizonyos számú ismétlés után az ismeretanyag megszilárdul, biztos tudássá válik.

Az emlékezés tudatosan, tervszerűen fejleszhető. A rendszeres tanulás, a tanultak ismétlése és ellenőrzése növeli megjegyzőkészségünket. Az emberi agyval befogadóképessége szinte korlátlan és annál könnyebben tudunk új ismereteket elsajátítani, minél több munkát fejtünk ki az ismeretszerzés, a gondolkodás területén.

Laczó Ferenc

A vezetőség átlaga: jeles

A negyedéves általános kar KISZ-vezetősége tanulmányi átlaga 4,76 volt a legutóbbi vizsgák után. A hír nyomán indultam el, hogy megtudjam, hogyan érték el ezt a nagyszerű eredményt.

— Heten vagyunk a vezetőségben — mondja Horváth Magdolna tanári B-szakos hallgató, a KISZ-titkár —, közülünk egy kitűnő, három jeles és három jó rendű tanuló.

— Mi a titka, hogy ilyen jó átlagot értek el?

— Természetesen, semmi különös titok nincs emögött. Egyszerűen a gyakorlatban valószínűleg meg azt az elvet, amit nap mint nap hangoztatunk: igyekszünk folyamatosan tanulni, noha az órák végét jelző csengő nem jelenti az aznapi elfoglaltság végét, plusz munkánkat igyekszünk tanulmányi munkánkkal összehangolni. Néhányan tdk-ban is részt vesznek, olyan témával, amely közvetlenül kapcsolódik valamelyik tantárgyunkhoz.

Azonban nem szabad úgy tekinteni, mintha vezetőségünk valami különös eset lenne. Most az egész alapszervezet átlaga is jó. Egyetemünk szintén az első három között voltunk.

— Tulajdonképpen azt akartam kérni, tanácsokat a valaminek azoknak, akik szeretnének jó eredményt elérni, de eddig nem sikerült nekik. Azt hiszem, amit elmondottál, felért ezzel.

— Igen. Hiszen konkrét receptről nem is lehet szó. Igyekezetet, kitartást csak saját elhatározás szülhet, és ezekkel jár együtt a jó eredmény. Ha kemény a könyvtárba, közülünk biztosan találsz ott valakit. Célunk a tananyagot túl is foglalkozni a szakirodalommal. Az előbb azt mondtam, hincsemmité tükünk. Egyáltalán mégis van: a jó időbe-

osztás. Ez teszi lehetővé, hogy jó tanulmányi munka mellett jó KISZ-munkát is végezzünk.

Kéthly Katalin

MESSZIRŐL JÖTTEK...

Mary a következőket mondta Kenyárról.

— Mintegy 9,5 millió lakosa van. Belső fogyasztásra búzát, burgonyát, kukoricát, zöldséget és gyümölcsöt, kivételre elsősorban búzát, kávé, teát, gyapotot termelünk. Értékes butorfűnk vannak, a bambuszrengerek pedig a papírgyártás nyersanyagát adják. Még jelentős az arany- és sókivitel. Magas hegyeink tetején egész évben olvad el a hó.

Kenya mezőgazdasági ország. Fő-

városa Nairobi. Kelet-Afrika legnagyobb városa.

Szüleiről, testvéreiről, tanulmányairól mondta.

— Édesapám szabó, a fővárosban lakunk, nyolcan vagyunk testvérek, négy fiú és négy lány. A gimnáziumot Nairobi-ban végeztem, majd Magyarországra küldtek tanulni. Külkereskedelmi szakra kerültem, szeretem ezt a szakot, csak a matematika okoz kisebb-nagyobb problémákat. Kenyából előbb Egyiptomba utaztam, csak aztán jöttem Magyarországra.

— Milyen városokban jártál már nálunk, s ki tanul még itt tőletek? — Nagyon sok helyen jártam már, Pécsen, Debrecenben, Szegeden, Váralotán, s a Balaton környékén. Budapest után Szegedet tartom a legszebb magyar városnak. Összesen 17-en tanulunk itt Kenyából, csak az a rossz, hogy közülük egyedül én vagyok lány.

— Zanzibár két korallszigetből áll: Zanzibár és Pemba. Az országban mindössze 400 ezer lakos él, közöttük sok arab és indus. Koalíciós kormány van, amely ZNP-nek és a ZRPP szövetségén alapul. A kormány vezetője Mohamed Samte.

— A föld legnagyobb szegfűszegtermelői vagyunk — mondja Sauda Ali Isa. Jelentősebb növényeink még a kókuszpálma, cukornád, narancs, ananász, mangó, papaya, vörösbors. Fővárosunk, Zanzibár csodálatos város, épületei az afrikai, európai és az arab stílus keverékei.

Szüleim másfél éve élnek Moszkvában, ugyanis édesapám, a Moszkvai Rádió szuahéli nyelvű adásánál dolgozik. Egy bátyám van, aki nem sokára szintén Moszkvába fog utazni. Mielőtt ide jöttem egy évet Kinában, illetve Egyiptomban töltöttem. A nemzetközi kapcsolatok szakon tanulok. Rajtam kívül 11 zanzibári fiú és 3 lány folytatja itt Magyarországon tanulmányait. En is sok magyar várost láttam, tavalypedig két hétig voltam Moszkvában. Mary szintén járt már Moszkvában, ahol egy nemzetközi diákgyűlésen részt vett.

A könyvtárban gyakran látni őket — rendszerint együtt járnak mindenhová. Mary — saját bevallása szerint, amiben nem is kételkedünk — még moziba is csak Saudával jár.

Reméljük, mindketten jó eredménnyel végzik el egyetemüket, aminek majd szorgalmas könyvtári tanulásuk is hozzájárul.

B. I.

Jubileumi est

Egyetemünk népi tánc-együttese és zenekara fennállása 15. évfordulójának megünneplésére műsoros jubileumi estet rendez december 14-én este 6 órakor, melyre szeretettel meghívja oktatóinkat, hallgatóinkat, az egyetem valamennyi dolgozóját.

A műsor után fél 10-kor a tánckar egykori és jelenlegi tagjai zártkörű találkót rendeznek a klubban.

Élménybeszámoló Indiáról

Az Ifjúság Fóruma sorozat következő előadása december 4-én délután 3-kor lesz a klubban.

DR. RÉCZEI LASZLÓ

egyetemi tanár, a nemzetközi kapcsolatok tanszékének vezetője tart vetített képekkel illusztrált élménybeszámolót Indiáról, ahol éveken keresztül képviselte hazánkat.

A Rektori Hivatal közli

A Közgazdász legutóbbi számában megjelent közlemény hírt adott arról, hogy az első félévi vizsgaidőszak a szokásosnál hosszabb lesz.

Az érdeklődők tájékoztatására közöljük, hogy — tekintettel a második félévi viszonylag magasabb vizsgaterhelésre — a második félévi vizsgaidőszakot is a korábbiaknál hosszabbra tervezzük.

*

Könyvtárunk mindent elkövet annak érdekében, hogy különösen a vizsgaidőszak előtt és a vizsgaidőszak alatt különösen az igénybevétel ne korlátozza annak lehetőségét, hogy egyetemünk hallgatói a könyvtárak megfelelő mértékben használhassák. Ebből a célból a vizsgaidőszak alatt pót-olvasótermeket is megnyitunk.

Ugyanakkor viszont a könyvtár vezetője arra kéri a hallgatókat, hogy magatartásukkal ne akadályozzák a könyvtár rendeltetésű használatát és ne hozzanak létre látszólagos zsúfoltságot, tehát ne folyamodjanak ahhoz az eszközhöz, hogy helyet foglalnak maguknak, amit azután órákig nem vesznek igénybe, és így megakadályozzák, hogy mások is használhassák az olvasótermet.

VIDÁM EST

Egyetemi színjátszócsoporthunk vidám műsoros estét rendez december 6-án, pénteken este 7 órakor, a Makarenko utcai kollégium színháztermében.

Sitábor

Egyetemünk természetjáró szakosztálya 1964. január 30-tól négy napos sitábort rendez Nagyszénásán. A terep kezdőknek és haladóknak egyaránt alkalmas. Elsősorban felszereléssel rendelkezők jelentkezését várjuk, de korlátozott mértékben a szakosztály is tud felszerelést kölcsönözni.

Részvételi díj: természetjáró igazolvánnyal rendelkezőknek kb. 40 Ft, igazolvánnyal nem rendelkezőknek 90 Ft. (A közbeeső időben is váltható ki igazolvány.)

A részvételi díj a szállás és utazás költségeit foglalja magában. Jelentkezni lehet uaponta 11-kor a szertárban Bordács Ignácnál (I. közl.). Jelentkezési határidő: 1963. december 3. 12 óra.

A jelentkezők többségének kívánságára a tábor helyét és időpontját szívesen megváltoztatjuk.

A tábor szervező bizottsága

Szerkesztői üzenet

Orpheusz jellegű. Köszönettel fogadtuk dicséret sorait, de beküldött versét nem közölhetjük, mivel az a szatíra műfajában is elég gyenge.

BEMUTATJUK az oktatógépet

tek bizonyos csoportját speciális úton közölte a hallgatóval.

A gép lehet egyszerű kartonból vagy papírból gyártott készülék, vagy lehet a modern elektronika terméke. Ezek a modern készülékek abban különböznek a televíziótól, filmtől stb., hogy a hallgatónak is aktívan részt kell vennie az eljárásban, mert különben az egész folyamat leáll.

Az oktatógépek különböző formájúak lehetnek, de bizonyos alapelvek mindenféle ilyen gépre általános érvényűek. Mindegyik oktatógép-típusban valamilyen kiválasztott téma vagy „ismeretkör” van, apró, „emészthető” lépésekre bontva. A gép a lépéseket egymás után tárja a hallgató elé, akinek mindegyikre valamilyen választ kell adnia: vagy leírja a kérdés megoldását, vagy kiválaszt egyet a megadott, lehetséges válaszok közül. A válasz lehet számítási eredménye, egy szó kiválasztása stb. A gép ezután „közli” a hallgatóval, hogy helyesen választott-e a kérdésre, vagy sem.

Egyes oktatógépeknek hibás felelet esetén a hallgatónak vissza kell mennie oda ahol a hibát elkövette és újból kell próbálkoznia.

Más gépeknek valamivel később ugyanazon kérdés kerül a hallgató elé. Mindenesetre a hallgató még a következő lépésre való rátérés előtt értesül a helyes választól.

Most pedig áttérünk a gépek működésének ismertetésére, néhány különföldön már jól bevált gép példáján.

A tanításra kerülő téma „program” szerint van elrendezve, amely egy sorozat „kockából” áll. Minden egyes kocka bizonyos értesítést közöl a hallgatóval és erre választ követel. A programot behelyezik a gépbe, ráveszik hanglemezre, magnoszalagra vagy filmtékercsre stb. — a kockák egymás után jelennek meg a gép ablakán vagy ernyőjén. A hallgatónak idő áll rendelkezésére, a választ megírására. A választ aztán, a helyes feleletnek a képernyőre csavarásával egy időben, egy üveg mögé csúszik be.

Ez a megoldás lehetetlenné teszi a csalást, mert a hallgató már nem tudja megváltoztatni feleletét.

A gép úgy van megalkotva, hogy csak egy irányban mozgatható. Egyes gépeknek a program olyan elrendezésű, hogy egyszeri leforgatás után újból végigpergethető, de ez alkalommal csak azoknál a kérdéseknél áll meg, ahol a hallgató előzőleg valamilyen hibát követett el. Ilyen típusú gépeket tervezett Skinner saját oktatási elmélete alapján. Olyanoknak tartja, hogy a hallgató azonnal értesülést szerezzen eredményéről, és csak a helyes választ közzéje a gép, nem pedig a jó és rossz válaszok sorát, mert ez később helytelen válaszokkal való asszociálást tenne lehetővé.

Kartonból készült eszközök

Az előbb ismertetett elvek alapján működő segédeszközök olcsón elkészíthetők kartonból. Egy kartoncsomagot tartókeretbe helyezünk úgy, hogy az egyes kartonlapoknak csak egyik felét lehet látni. Minden egyes kartonlapra rá van vezetve a program egyik kockája. A hallgató papírra írja választát, és úgy ellenőrzi annak helyességét, hogy kihúzza a kartonlapot a tartóból és elolvassa a kartonlap aljára nyomtatott helyes választ. Ez a módszer természetesen nem tudja kiküszöbölni a „csalást”, de egészen megfelelő, érettebb hallgatók számára.

Másik változata ennek a típusnak, amikor a program elemei „táblára” vannak nyomtatva egy könyvben úgy, hogy a könyv minden oldalán bizonyos számú tábla látható.

A „serkentő” programkocka, vagyis az a kocka, amely az ismeretközlést és a kérdést tartalmazza az első oldal tetején található, míg a helyes választ a harmadik oldal tetején; a következő „serkentő” programkocka, az ötödik oldal tetején van, a választ rá a hetedik oldalon és így tovább. A hallgató úgy halad végig a könyvön, hogy először a jobb oldali lapokon levő legfelső táblákat veszi sorba, utána végigveszi a baloldalon levő felsőtáblákat, aztán a második táblákat, ezeken az oldalakon és így tovább az egész könyvön keresztül. Ezek a könyvek a „programozott tankönyvek” néven ismeretesek.

A tokba helyezett kartonlapos rendszernek egyik előnye az, hogy a programokat könnyen lehet módosítani. Ha az egyik programkocka nem megfelelő, egyszerűen ki lehet cserélni a megfelelő kartonlapra.

„kikereső” tankönyveket

Crowder dolgozta ki és a programozott tankönyvekhez hasonló elrende-

zésűek. Itt azonban minden kérdéshez több megoldásváltozat van és mindegyik megoldásváltozatnál utalást találhatunk a könyv valamelyik oldalára. A hallgató kiválasztja azt a megoldást, amelyik véleménye szerint helyes, és megnézi azt az oldalt, amelyre a válasz után található szám utal. Ha eltalálta a helyes választ, tovább mehet a következő lépésre.

ha helytelen megoldást választott, a megfelelő oldalon megtaláljuk annak magyarázatát, miért volt válasza helytelen, és egyben utasítást kap arra vonatkozóan is, hogy menjen vissza és próbálkozzon újra a kérdés megoldásával

Ezt a programozási típust is bedolgozták olyan gépekbe, amelyekben a kockákat film vetíti egy ernyőre. Minden egyes serkentő kockán több felelet-változat található egy bizonyos kockára utaló számmal. A hallgató gombok lenyomásával adja meg azt a számot, amelyet feleletként választott, mire a film odafordul ehhez a kockához stb... a folyamat ugyanaz, mint a „kikereső” tankönyveknél.

A Card Sort műszer

Egyszerűbb szerkezetű és a lyukkártyás gép alapelve szerint működik. Minden egyes kártyán egy-egy kérdés van és az adott felelettel függően a gép más és más kérdéssel folytatja a „tanítást”.

Nem akarok kitérni az elektromos gépek további ismertetésére, mert ez meghaladja e cikk kereteit. A külföldi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy ezen gépek segítségével csökkenteni lehet a tanulásra fordított időt és ugyanakkor a hallgatók ismeretszerzésének a minőségét is lehet javítani.

Foglalkoznak a tanulmányok azzal a kérdéssel is,

vajon a gépesítésnek káros hatása lesz-e az ember számára?

Legtöbbször azt az álláspontot képviselik, hogy a legbonyolultabb gép is csak közvetítő eszköz, és a hallgató szellemi munkája abból áll, hogy a programozott tananyaggal megfirkózzék. Hiszen nem féltjük magunkat az elgépesedéstől akkor sem, ha hangversenyt hallgatunk rádióon vagy hanglemezen.

Ugyanakkor a hallgató gyorsabban halad előre, ha a tananyaggal

oktatáselméleti szempontból hatékony formában találkozunk.

Ezt egy jól programozott oktatógép jobban el tudja érni, mint az előadó, mert ő az előadón sem, a szemináriumi megbeszélésen sem tud a hallgatókkal egyenként megfelelően foglalkozni. Az oktatógépek a számítógépek és számológépek napról napra fejlődnek. Az utóbbi években szinte robbanásszerű fejlődés történt. Az érdeklődés világszerte fokozódik. Az UNESCO a napokban tárgyalja az audio-vizuális oktatással kapcsolatos problémákat, az oktatógépek helyzetét.

Végül le kell szögezni néhány fontos elvi megállapítást:

Magá a gép nem tanít, csupán kapcsolatba hozza a hallgatót a tananyaggal összeállítójával. (Ilyen értelemben az oktatógépet a tankönyvhöz lehet hasonlítani.)

Az oktatógép általános jellemzői:

1. Meghatározott ütemben, lépésről lépésre ismerteti a témákat és a kérdéseket,
2. A hallgató válaszadását rögzíti, illetve ellenőrzi,
3. A feleletet azonnal kijavítja vagy jóváhagyja.

Előnyvel:

1. Megszakítás nélküli gondolatvezetés,
2. Biztosítva van, hogy a hallgató megértse az alapokat, mielőtt bonyolultabb témákra térne át,
3. A gép a tananyagot kis részekre tagolva programozza, s ezzel segíti a hallgatót a helyes felelet önálló megtalálásában,
4. A gép egyetlen hibát sem hagy kijavítatlannal,
5. A hallgató képességei szerint gyorsabban vagy lassabban veheti át a tananyagot. (Ezt azonban nem lehet feltétlenül előnynek tekinteni.)
6. Az előadó mentesül a drillszerű munkától és a zárthelyi dolgozatok javítása alól. Megtakarított idejét hasznosabban használhatja fel a hallgatók érdekében és tudományos munkájában.

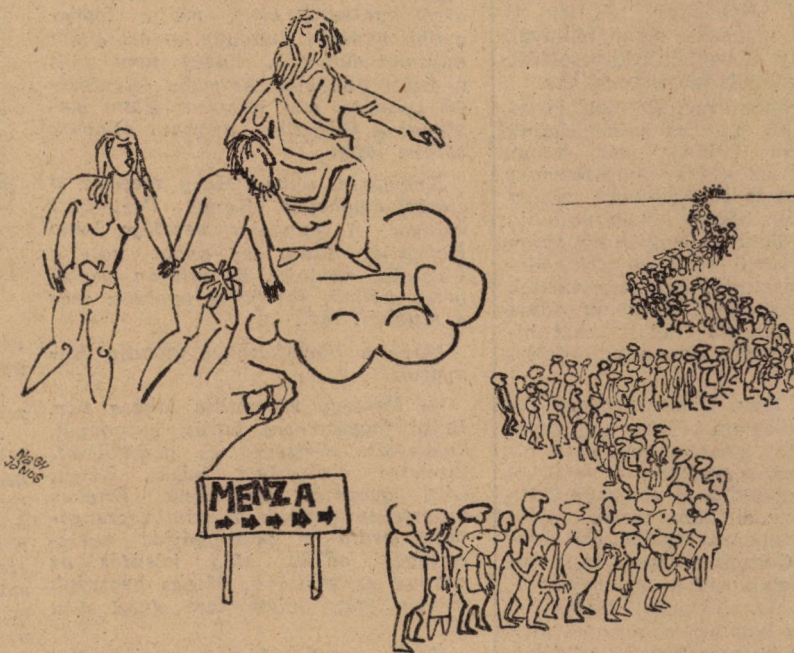
BERDE BÉLA

Zárthelyik idején az olvasóteremben

Komámasszony, hol a statisztikai példatár?

Az egyetemi ember tragédiája

Ember, küzdj és bizva bizzál!

„Az életben többre vinni”

A nappali tagozat látogatása, ha lelkiismeretesen végző munkánkat, komoly elfoglaltságot jelent. Ugyanakkor tudjuk, hogy egyetemünkön, más felsőoktatási intézményekhez hasonlóan, esti tagozat is működik.

Kik vállalják a napi munka után az esti előadások, a tanulás fáradságait, és miért? Erre a kérdésre kerestünk választ az esti tagozat hallgatói között.

Elsőször az első éves iparszakosokat kerestük fel. Rövid beszélgetés után kiderült, hogy az esti hallgatók többségét, a megismerés, a többet tudás vágya hozta az egyetemre. Ezért vállalták a többletmunkát. Különösen áll ez a nőkre, akiknek két munkájuk így háromra szaporodott. Néhányan elmondották, hogy nemcsak a férfiak, ők is szeretnének részt venni a gazdasági élet irányításában, ők is fejlődni akarnak.

„Az életben többre vinni” — ez részben az egyéni elhatározások alapja. Sokat a hallgatók közül a vállalat ajánl továbbtanulásra. Így nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező dolgozók kerülnek egyetemünkre, hogy megszeressék a szükséges elméleti ismereteket. Nem szabad azonban megfeledkeznünk az anyagi érdekeltségről sem, ez is nagymértékben ösztönzi a hallgatókat. A feltett kérdésre egyik kolléga ezt válaszolta: „Pézd beszélt, kutya ugat!”

De találtunk más szellemű hallgatókat is. A Telefongyár egyik szocialista brigádjának három tagja jelentkezett egy-

szerre, mindnyájukat fel is vették, s most, munka után együtt látogatják az egyetemét.

A Hűtőgépgyár egyik osztályvezetője elmondta, hogy idősebb ember létére is nagy kedvvel kezdett a tanuláshoz. Szüksége van a közgazdász végzettségre, megkönnyíti munkáját de a tanulás számára nem kényszer.

A mérnökök számára indított két éves mérnök-közgazdász-képző hallgatóit kérdeztük meg:

A mérnökök munkájában gyakran adódnak közgazdasági problémák is. A vállalat pénzügyi szakemberei felróják, hogy a mérnökök csak a műszaki kérdésekhez tudnak hozzájárulni. Ennek a szaknak az elvégzése megoldja ezeket a nehézségeket.

Hazánkban a gazdasági élet fejlődése egyre több, nagy szakértelemmel rendelkező, diplomás dolgozót kíván. Az esti tagozat hallgatóival folytatott párperces beszélgetésből kiderült, hogy egyre többen látják meg ennek a fontosságát, s vállalják a munka mellett is a tanulást.

Fery Sarolta

KIÁLLÍTÁS

A táncegyüttes 15 éves fennállása alkalmából kiállítás nyílik december 7-én délelőtt a második emeleten. A 15 év munkáját, eredményeit bemutató, gazdagon illusztrált kiállítás december 14-ig tekinthető.

Közgazdászok figyelmébe!

FIGYELŐ (november 20-i szám):

Dr. Kahulits László: A közgazdászok képzés reformja.

Dr. Varga György: A jugoszláv gazdaság helyzete és fejlődése.

Kik kaphatnak társadalmi ösztöndíjat?

TÁRSADALMI SZEMLE (novemberi szám):

Baranyi Gyula: Az élő leninizmus.

Rényi Péter: Ideológiai munka és értelmiség.

Háy László: A nemzetközi kereskedelem a világgazdasági konferencia küszöbén.

Patkó Imre: Korunk fő ellentmondásai és a nemzeti felszabadító mozgalom.

Dr. Simai Mihály: A leszerelés reális cél.

Dr. Szabó József könyvismertetése Lakos Sándor „A szocializmus alapjainak lerakása” című művéről.

KÖZGAZDASÁGI SZEMLE (novemberi szám):

Ács Lajos: Pénzüleméleti problémák a szocializmusban.

Földesi László: A beruházások gazdaságossági számításáról.

Groó István: A kapitalista kereskedelmi árrés.

Kollégiummá avatás

November 23-án szombaton bennsőséges ünnepség keretében avatták kollégiummá a Rudas László utcai diákközpontot. Részt vett az avatóünnepségen Rudas Lászlóné, a kollégium névadójának özvegye, dr. Szabó Kálmán tudományos rektorhelyettes, dr. László Imre oktatási rektorhelyettes, dr. Berend T. Iván, általános kari dékán, dr. Kovács Géza általános kari dékánhelyettes, Kovács Ferenc, a Művelődésügyi Minisztérium főosztályvezetője, Beck Ervin, a budapesti KISZ-bizottság egyetemi osztályának küldötte.

Genczwein Ferenc, megnyitója után dr. László Imre elvtárs mondott avatóbeszédet, majd Ildikó Imre, a IX. kerületi KISZ-bizottság titkára átadta a kollégiumi zászlót. Ezután Kovács Ferenc, a Művelődésügyi Minisztérium főosztályvezetője nyújtotta át a minisztérium oklevelét és a vele járó 50 000 forintot. Majd Dvorszky Ildikó emlékezett meg Rudas Lászlóról, a kollégium névadójáról, egyetemünk első rektoráról.

Az ünnepség további részében Bessenyei Lajos, az egyetemi KISZ vö-tikára könyvtárjuttalmat adott át a diákközpont munkájában kitűnt hallgatóknak. A kollégiumi diákbizottság nevében Guttyán Mar-

gít, a kollégium diákbizottságának titkára jutalmazta meg a régi diákbizottsági tagokat. Az ünnepély befejezéséig a Veres Pálné utcai kollégium és a Makarenko utcai kollégium küldöttei adták át ajándékaikat egyetemünk legfiatalabb kollégiumának. Az avatás után a kollégium lakóit megvendégelték és reggelig tartó bálal fejeződött be az ünnepély.

Mire fogják fordítani az 50 000 forintot? Ebből fogják megvásárolni a zongorát, a tv-t, rádiót és a magnetofoant. Ezenkívül a diákbizottság szobájának berendezését. A 2000 forintért pedig a lakosokbák kapnak függőnyt, szőnyeget és kepeket.

Mit jelent az a tény, hogy egy diákközpont kollégiummá avatnak? Elsősorban azt, hogy a szocialista embertípus kialakítása nemcsak a KISZ és az egyetemi oktató munka keretei között folyik, nagy súlyt kapnak a kollégiumi szobaközösségek. A közgazdász szakemberképzés elősegítésének érdekében a kollégiumi közösségei nagy segítséget nyújtanak. Ez a kollégiummá avatás még nem jelenti azt, hogy eltűnik a célkitűzéseket, ahhoz, hogy valóban kollégium legyen, további szívs munkát kell kifejtetnünk.

Sz. E.

Mit mond az írás?

Megjelent a társadalmi tanulmányi ösztöndíjakra vonatkozó 22/1963. (IX. 21.) Korm. számú rendelet végrehajtási utasítása. Ezzel tisztázódott néhány olyan kérdés is, amelyet a rendelet még nem határozott meg egyértelműen.

Ismeretes, hogy az ösztöndíj az új rendelet értelmében három részből tevődhet össze. Alapösztöndíjből, ösztöndíjpótlékból, és az ösztöndíj kiegészítésből.

Az alapösztöndíj összege a felsőoktatási intézmények hallgatói számára 450,— Ft, ha családjukban az egy főre jutó jövedelem a 800,— Ft-ot nem haladja meg; 350,— Ft, ha 800 és 1100,— Ft közé esik; és 200,— Ft, ha az egy főre jutó jövedelem több mint 1100,— Ft.

200,— Ft ösztöndíjpótlékot kapnak a tanulmányaik befejezése után vidékre kerülő ösztöndíjasok.

A tanulmányi eredmény úgy befolyásolja az ösztöndíj összegét, hogy 300,— Ft ösztöndíjkiegészítést kapnak a kitűnő átlagos tanulmányi eredményt elérők, 250,— Ft-ot a jeles rendűek, s 150,— Ft-ot akik jó, illetve 100,— Ft-ot akik közepes vizsgaátlagot produkáltak. A halgató átlageredményét — Vhr. 18.§- — az ösztöndíjkiegészítés mértékének megállapítása szempontjából az ösztöndíj rendes vizsgaidőszakában elért eredmény alapján kell számításba venni.

A vidéki pótlék dolgában a végrehajtási utasítás az alábbiak szerint határoz: — Vhr. 17.§. (2) — A rendelet alkalmazásában az a munkahelyet kell vidéki munkahelynek tekinteni, amely

a) Budapest főváros, továbbá Debrecen, Miskolc, Pécs, Szeged megyei jogú városok, valamint Győr, járási jogú város, illetve

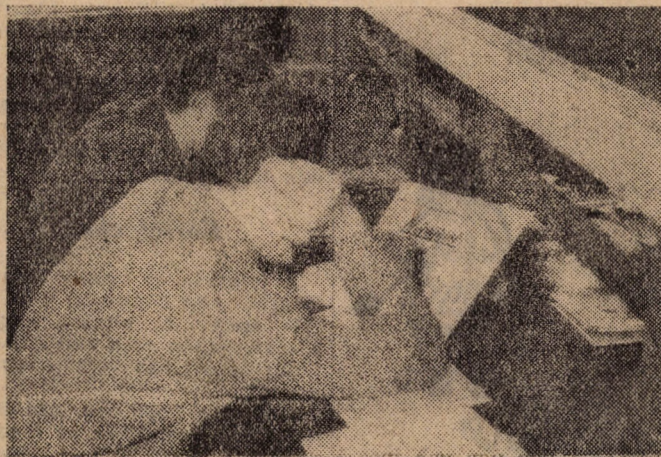
b) Pest megyében a budai, a váci, a szentendrei, az aszói, a gödöllői, a monori, a dabasi, továbbá a ráckevei járás, Vác járási jogú város, Fejér megyében pedig a bicskei járás, továbbá a székesfehérvári járásban Martonvásár, Gyuró, Tardos, Jajászó és Baracska községek, végül a dunajvárosi járásban Ráckeresztúr, illetve Ercsi községek területén fekszenek;

c) kívül esik annak a felsőoktatási intézménynek a székhelyén, ahol az ösztöndíjas tanulmányait folytatja, vagy ahol azonos szakirányban folyik.

Az ösztöndíjas hallgatók számára fontos kérdésnek dönt a Vhr. 32.§-a is, amennyiben az ösztöndíjas diákközpont elhelyezésében, illetve kedvezményes étkeztetésben, valamint rendkívüli segélyben a többi hallgatókhoz hasonló feltételek mellett részesíthető.

A művelődésügyi miniszter 6/1963. (XI.6.) MM. számú végrehajtási utasítása állást foglal az ösztöndíjrendelet azon paragrafusára nézve is, miszerint az új rendelet intézkedései nem csökkenthetik az ösztöndíj korábbi összegét. Kimondja, hogy, ha a korábbi ösztöndíj-szerződés is az ösztöndíj csökkentését írta elő a hallgató tanulmányi eredményei romlásának esetére, de az új rendelet szerint hasonló esetben alacsonyabb összeg illetné meg, akkor a hallgatóknak külön kiképzítést kell kapnia.

ZSÚFOLT AZ OLVASÓTEREM

De mire használják???

Igénybe veszik-e a hallgatók a konzultációt?

A MATEMATIKA tanszék ebben az évben sajnos nem tart konzultációt olyan for-

mában, mint a múlt tanévben, amikor egy-egy zárthelyi előtt pl. az egész elsőévfolyam részére közös konzultációs lehetőség volt. Igaz, hogy a problémákkal a gyakorlatvezetőhöz is lehet fordulni, de különösen a zárthelyi előtt és természetesen a vizsgák előtt is ez nem mindig elegendő. Mert lehetséges az, hogy az anyag tanulása közben újabb kérdések vetődnek fel, akkor, amikor annak részletes megvitatására, a gyakorlaton már nincs lehetőség. Sajnos, a matematika megértése sok hallgatónak okoz problémát, tehát célszerű lenne (félévenként) közös konzultációt tartani.

Nyilvánvaló, hogy a tanszéknek is érdeke, hogy minél jobb eredmények szülessenek, jó lenne, tehát, ha a hallgatók nagyobb mértékben fel tudnák használni a tanszék segítségét az anyag megértésében.

Ha csak esetleges és egyéni konzultációs lehetőségek vannak, az semmi esetre sem elegendő. A tanszéknek is jobban hozzá kellene járulni, hogy a gyengébb tanulók is megkaphassanak minden lehető segítséget.

A TECHNOLOGIA tanszéken minden egyes oktatónak van konzultációja a hét valamelyik napján, aki igénybe akarja venni, jelentkeznie kell

a tanszéken, vagy az illető előadónál. Ezt általában csak a vizsgák előtt szokták igénybe venni, amikor már odaig jutnak „te jó ég, ezt nem érttem”... és ezt sem — hiszen itt ellentmondás van!” stb. stb. Lehet, hogy a hallgatók is hibásak, de mégis jobb lenne, ha a konzultációra jobban felhívják a figyelmünket, ez közvetlen kapcsolatot is alakítana ki a tanszék és a hallgatók között.

A FILOZÓFIA ÉS A POLITIKAI GAZDASÁGTAN tanszékén több oktató is — elsősorban a szemináriumi csoportjában — közvetlen kapcsolatot alakít ki a hallgatókkal, azáltal, hogy az órákon kívül is vitatkozik, beszélget a csoport tagjaival. Így az anyagban levő, vagy azzal kapcsolatos problémák könyvnyelben tisztázódnak és ezeken a beszélgetéseken a hallgatók politikailag és világnézetileg is fejlődnek; nem utolsósorban megtanulnak érvelni, vitatkozni, alátámasztani és megvédeni saját álláspontjukat, esetleg meggyőződnek arról, hogy helytelen.

A nevelőmunka és a tanulmányi eredmények jobbátétel szempontjából jó lenne, ha többi tanszéken is lehetne élni ilyenformán a konzultáció lehetőségével, az anyag alaposabb megértése érdekében.

Okrucczy Kataián

Megy a puska vándorútra...

A diákok életfeltételei Franciaországban

ECONOMIE ET POLITIQUE (1963. OKTÓBER)

M. LAUNAY: SUR LES CONDITIONS DE VIE DES ÉTUDIANTS

A diákok életszínvonalának romlása valószínű: az itt következő tanulmány ennek néhány oldalát mutatja meg.

Az egyetemen a munkás-paraszt fiatalok, a középosztálybeliek napról napra látják, hogyan súlyosbodnak élet- és munkakörülményeik. Az ellenük felhasznált politika tudatosan arra törekszik, hogy az egyetemen csak a kiváltságosok gyermekei maradhassanak meg. Ez olyan nyilvánvaló, hogy a kiűldözéstől fenyegetett társadalmi rétegek (nevezetesen a középosztályok) rájöttek, hogy érdekeik középek a De Gaulle-ista hatalommal szemben. Így kibontakozik a nagy harc az oktatás demokratizálásáért, a diákok életszínvonalának emeléséért, azért, hogy mindenkinek joga legyen a tanuláshoz.

Tanulmányokat folytatni, ez önmagában semmilyen jövedelemmel nem jár. (Ez vonatkozik a tanulás egész idejére). Ahhoz, hogy a diák megélhessen, szüksége van családi és állami támogatásra, és végül munkát is kell vállalnia pénzért.

Oktatásunk jól tükrözi a társadalom antagonisztikus osztályokra való tagozódását.

Egy 1961. novemberi statisztika, melyet a Ministère de l'Education Nationale közölt, kimutatja, hogy 1960-ban 1000 egyetemi hallgató közül csak 41 a munkás- illetve parasztszármazású (s ebből 7 paraszt és 34 munkás). Ezzel szemben, ha egy csoportba vesszük a következő társadalmi foglalkozásukat: szabadfoglalkozásúak, vállalatok igazgatói, foglalkozás nélküliek, magánzók, meghatározatlan kategóriák, e szülők gyermekeinek száma összesen 405. A hivatalnokok, iparosok, kiskereskedők ipari és kereskedelmi alkalmazottak gyermekeinek száma 595. A földművelők kategóriába 50 hallgató esik. Ez a nyomászó aránytalanság a kategóriák között, amelyet pusztán számokkal megvilágítottunk, még súlyosabb akkor, ha emlékeztetünk az egyes kategóriákba tartozó hallgatók számára összlétszámhoz viszonyítva.

Ezek a számok azt mutatják, a munkásosztály jelenléte olyan csekély, hogy nem is számolhatjuk azt százelekként a hallgatók teljes létszámához viszonyítva. Ha összeha-

sonlítjuk az arányokat a két társadalmi foglalkozási kategóriában: ipari munkások és gyárosok a kereskedőkkel (ide számítva a vállalati és ipari igazgatókat), megállapíthatjuk, hogy 1111 munkásfiatal közül 1 kerül egyetemre (0,9:1000), a gyárosoknál és nagykereskedőknél az arány 1:27.

A parasztság képviselői a legelőnytelenebb osztályt: az egyetemen ők vannak a legkevésbében.

A statisztikai adatokból láthatjuk, hogy az alacsony beosztású alkalmazottak és iparosok egyforma arányban vannak képviselve (10:1000). A középosztály már jelentősebb (28:1000), de jóval csekélyebb, mint a magas beosztásúaké (93:1000). Itt el kell különíteni egy sajátos réteget, a legjobban képviselteteket, a szabadfoglalkozásúak gyerekeit (182:1000) ezeknek szülei is képzettek, több mint felük vagy még ennél is több rendelkezik érettségivel. Nem így a munkásosztály rétegeiben, ahol nem általános az alapfokú iskolai bizonyítvány megszerzése sem; a többségnek még erre sincs lehetősége.

Látható, hogy a diákság nem képez társadalmilag egynemű osztályt. Ki állíthatja, hogy egy bankár fia (kinek saját kocsija van) azonosítja magát egy munkásfiával (akinek kocsit kell mosni, hogy megéljen), mihelyt felveszik őket ugyanarra az egyetemre? Egyiknek biztosított a könnyű jövő. A másikat állandóan kísérti a gondolat, hogy elég lesz-e ösztöndíja tanulmányai befejezéséhez. Az hogy eltöltene közösen néhány egyetemi évet, nem teszi hasonlóvá a társadalmi helyzetük által kialakított egyéniségüket. Viselkedésük, életmódjuk elsősorban átmeneti, és nem szabad, hogy illúziókat keltsen. Jelentős részük a „vezető elit utánpótlása”, a termelőeszközök tőkés tulajdonosai, technokraták, a vállalatok és az államapparátus vezetőinek utánpótlása, a többiek viszont beolvadnak a középosztályba.

Annak a diáknak, akinek tanulását családja nem tudja fedezni, anyagilag, az ösztöndíjra vagy saját munkájára kell támaszkodnia.

Fordította: Fabók Szilárd

HELYESBÍTÉS

Legutóbbi számunkban Laczó Ferenc: A belterjesseggel közgazdasági problémái című cikk dolgozatából közölt részletben nyomdai hiba fordult elő. A kérdéses írás első mondata helyesen így szól: „A belterjesseggel a mezőgazdaság bővített újatermelésének egyik kifejezője, ami lényegében az intenzifikálás megjelölése a mezőgazdaságban.”

Szél a Duna felett

Fhatározta, hogy gyalog jön át a hidon. A levegőben édeskés illat érződött, s a távoli hegyek sötétes körvonalai látszóttak a hidegfényű szürkületben. Tavasz novemberben.

Hirtelen elstetett mellette valaki. Megfordult, mintha kötélen rántották volna. Mint ha... De nem ő volt. Újra megindult, de már csak külsőleg volt nyugodt. Belsejében lázasan kavargott a múlt.

A kislány az ablaknál állt, orrát az üvegre nyomta. Lélegzete nyomán kis páracepppek csapódtak le az üvegen, megnöttek és lecséppentek. A kislány nem vette észre. Az utcán nagy csapat fiú ácsorgott. Már vagy egy órája, álltak így együtt. Nevettek, beszélgettek, verekedtek.

A büfé asztalán álltak a szendvicsek, sorakoztak az üvegek, poharak. A fiú az asztal előtt állt, málnát szürcsölt. Megszólt a zene. Letette a poharát és táncolni kezdett egy lánnyal. Ma már negyedszer kérte fel. A kislány az asztal mögött töltögette a málnát és nézte őket. Nem szeretett táncolni. Lábával halkán ütötte a taktust.

Mindnyájátok elé példaképpül állíthatom. Nagyszerű tanuló volt, példás magaviseletű jó diák — hallotta a tanár úr szavait a lány. Odaadón figyelt, mint mindig, ha róla volt szó. Gondosan eltett minden szót. Tulajdonának tekintette őket. De arca közömbös maradt.

Már a hid közepén járt. Szórakozottan lenézett a vízre. A Dunán picit tajtékoltak úszók. Fantasztikus alakú felhő vetette most árnyékát a vízre. Elérte azt a helyet is,

ahol a lány állt. Tovább ment néhány lépést. Az árnyék követte.

A lépcsőházban csattant az ajtó, s ők szemben álltak egymással. Most! — ujjongott fel benne egy hang. — A fiú előreengedi, ő megköszöni és talán beszélgetni is fognak. Jaj, már itt is van!... Csak percek múlva, amikor a fiú már messze járt, eszmélt rá, hogy tulajdonképpen durván félrelökték, észre sem vették, mint ahogy az ember nem néz meg közelről minden követ, amelyben megbötlik.

Az árnyék sötétebb lett, hűvös szél támadt a Duna felett.

Amikor megtudta, hogy letartóztatták, már nem is érzett nagy csalódást. Esze régen tudta, hogy ő nem méltó a becsülésre. De szíve még sokáig kereste az érveket a védelemre. Örömlnie kellett volna, hogy nem ismerik egymást. Nem tudta megtenni.

Tudta, hogy megjött, látta is azóta egypár-szor, de elfelejtette már. El lehet felejteni valakit, úgy is, ha naponta látjuk.

Most már muszáj villamosra szállni. Elment az idő. Sokan vannak.

A barátnőjénél kitörő örömmel fogadják. Megsodálják ruháját, frizuráját. Házibuli.

Az asztalon halomban állnak a szendvicsek, poharak. Az üvegekben bor. Egy széken ott a magno. A lány az asztal mellett áll. Nem szeret táncolni. Felcsendül egy táncszám. Lábával üti a taktust. A zene halkán szól.

Most valaki bekapcsolja a magnetofont. Felülvölt a dzsessz. Ébredőn néz körül. Atért a hidon. **Kéthly Katalin**

Vannak EGÉSZEN furesa DOLGOK

Memento

Még a felvételi vizsgák idején történt. Minden jelentkezőnek be kellett küldeni írásban, hogy matematikán kívül melyik tárgyból óhajt felvételizni: politikai gazdaságtanból vagy történelemből. Volt, aki ezt írta: „Másik tárgyként matematikából óhajt felvételizni.” (1) Érdekes lenne megtudni, vajon felvették-e őt?

Ötórai tea

Beszélgetünk, táncolunk. A mellettünk levő pár is táncol, de nem nagyon beszélget. Végzet ér a szám. Megállnak, majd kimennek a tömeg közül. Mi, utánuk. Kint ismét megállnak. Nehéz percek hang nélkül. Ekkor a fiú a zsebébe nyúl, hogy előhúzza zsebkendőjét, s közben megszólal: „Szereti az operát?” A lány: „Köszönöm, nem dohányszom.”

Villameson

Testnevelési óráról jövőnk haza a 49-es villamossal. En ülök, a barátom áll. Amikor elhagyjuk a Körteret, a szemközti ülés megüresedik. Barátom is leül. Közben megáll a villamos, és felszál egy idős néni. Barátom látta meg őt előbb, fel is kel, hogy átadja a helyét, miközben csendesen azt mondja nekem: — No, kár volt leülni... Erre felcsattan a néni hangja: — Hogyhogy kár? En a hidon túlra megyek!

Korreláció

A folyosón az egyik diák megszólította oktatóját: — Igaz-e, N. elvtárs, hogy a matematika és a statisztika tudás között van valami kapcsolat? — Persze, hogy van. Aki jól tudja a matematikát, az rendszerint a statisztikát is könnyen megtanulja. — Akkor ez a kapcsolat tényleg nagyon szoros lehet, mert én egyiket sem tudom.

Nyolc óra után

Már percek óta megkezdődött az előadás. A későn jövők csendesen szivárognak befelé az ajtón. Negyedóra is eltelt, de még mindig jönnek, egyszerre többen is. Ezt már az előadó sem hagyja szó nélkül. Félbe szakítja az előadást, s miután az újonnan érkezettek zaja elcsendesedik, megjegyzi: — Egyesek tömegesen érkeznek 8 óra után.

Közismert?

A múltkoriban egyik színházunk propagandairódaja sokkás hirdetésményanyagot küldött egyetemünkre. Az egészen egyetlen rendkívüli dolog volt: a címzés. Az viszont annál inkább figyelemre méltó: Marx Képzésgazdasági Egyetem.

Évzáró táncos baráti találkozót

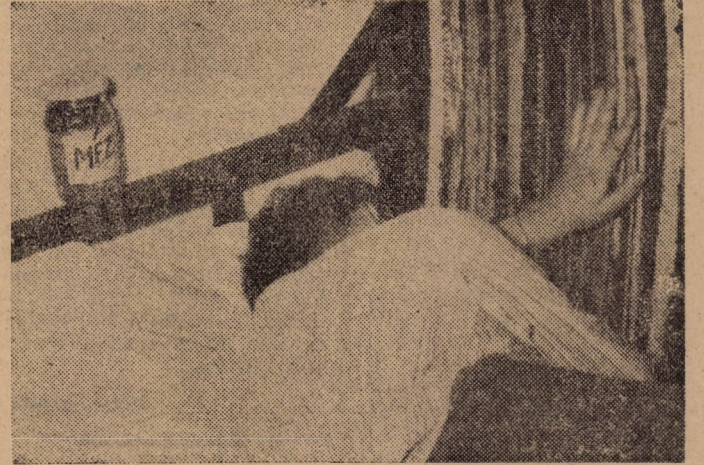
rendez a német nyelvi kör a Budapesten tanuló német egyetemisták és a hazánkban tartózkodó német fiatalok részvételével:

1963. december 13-án, pénteken este 19 órakor, az Expressz Utazási Iroda dísztermében (V., Szabadság tér 16).

Közreműködik az Expressz-klub zenekara! A német nyelvi kör tagjainak megjelenésére feltétlenül számítunk!

Mindenkit szeretettel várunk! Belépés díjtalan. Egyetemi diákigazolványát mindenki hozza magával.

TÉLI ÁLOM JELEI

A kollégiumi mackóbarlangban

Következő előadás: Biciklitolvajok

A KISZ VB Kultúrosztály előadások minden második által indított filmművészeti héten kedden este fél 7-kor kezdődnek az I-es előadóban. jelentkezzék. — Bérletek még Elsőként, november 26-án a válthatók a kultúrosztályon. *Róma 11 óra* című film volt A bérlet ára havonta 8,— Ft, ami két film megtekintésére érvényes.

A következő előadás: december 3-án, kedden este fél 7-kor a *Biciklitolvajok* (olasz film), majd december 17-én a rendező mond bevezetőt. Az *Hűtlen asszonyok* (olasz film),

Az Universiádén járt sportolóink élménybeszámolója

KISZ-szervezetünk őszi programjában szerepelt az idei Universiádén részt vett diáktársaink élménybeszámolója. Az érdekesnek ígérkező eseményre november 15-én került sor.

A három sportoló *Hidegkúti Jolán, Kamuti László és Meszéna Miklós* élményekkel „megrakodva” tért haza az óceánon túlról, nem csoda, ha szinte egymás szájából vették ki a szót. Beszéltek a siker miatt izgalmassá vált légiútról a gyönyörű Rióról és az Universiádé színhelyéről Porto Allegéről. Bemutatták a kávé, a szamba és a futball hatalmas birodalmát — Brazíliát. Amikor a brazilok heves vérmérsékletéről beszéltek, elmeséltek, néhány vidám epizódot.

Meszéna a magával hozott brazil lemezeket tette fel a lemezjátszóra, majd az élménybeszámoló hallgatósága kérdezett. Nagy derűtséget keltett, hogy a kérdéseket céldulákon küldték, mint előadásokon. Végül a hallgatók egyike további sikereket kívánt a sportolóknak, akik tevékenyen hozzájárultak a magyar sport jó hírének gyarapításához.

Bogdán Lajos

KÖZGAZDÁSZ

Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Cím: IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 186-850/138 m.
Szerkesztő: Bögre Katalin
Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat
Megjelenik 2 hetenként
Készül a Szikra Lapnyomdában

MIKULÁSBÁL

December 7-én este 9 órai kezdettel egyetemünk aulájában.

ZENE:

Bergendi-együttes

ÉNEKEL:

Komár Gabriella

Bánfalvi Ferenc

Toldi Mária

Az étteremben: cigányzene

Egyetemünk valamennyi hallgatóját, oktatóját szeretettel várjuk.

Megint körömpörkölt

SPORT

Labdarúgás

KÖZGAZDASÁGI EGY.—BUDAFOKI ZOMÁNC 2:1 (1:0)

1963. november 21. Szeles, hűvös időben került sor a mérkőzésre. Csapatunk összeállítása a következő volt: Kolozsvári — Pisch, Bonhardt, Galambvári — Szobonya, Bánki — Fehér, Német, Láng, Baksa, Hegedűs. A játékot szélesen kezdték, és ebből következően a csapat játékosai igyekeztek lassítani az iramot. Az ellenfél a mezőnyben nagyon jól adogatott. Védelmünk azonban kitűnően zárt, és az ellenfél támadásait a 16-os vonalánál sorra megállította. Kevesebbet támadtunk, de veszélyesebben. Már a 20. percben Láng 16 méteres szabadrúgását, amely a kapusról kipattant, Fehér értékesítette, de a gólt a játékvezető les címén — tévesen — nem adta meg. A 35. percben Német középen kiugrott és a kifutó kapus mellett a hálóba lökte a labdát. 1:0. Az első félidőben más említésre méltó esemény nem történt. A második félidő 6. percében Hegedűs nagyszerű labdával ki-

ugratta Lángot. Láng lövése a kapusról kipattant, és a kikapott labdát a jó ütében érkező Baksa 12 méterről a hálóba lökte. 2:0. A félidő közepén Németh labdájával Láng kiugrott, lövését a kapus kiütötte, a befutó Hegedűs 10 méterről rálötte a labdát, lövése a fekvő kapusról pattant ki ismét Hegedűs elé, de a kapus a második lövést is védte. Nagy helyzet volt! Ellentámadás során védelmünk elaludt, az ellenfél jobbösszekötője kiugrott. Kolozsvári későn indult ki kapujából és a feje fölött áttemelt labda a hálóba hullt. 2:1. A gól után az ellenfél heves rohamokat indított, védelmünk azonban jól állt a lábán, és sorra meghiúsította az ellenfél támadásait. Csapatunk ezen a mérkőzésen javuló formát mutatott, a támadások gördülékenyek voltak, és a fiúk szívvel-lélekkel küzdöttek.

Jók: Kolozsvári, Bonhardt, Szobonya, Németh.

F. Gy.

M. LABOR—KÖZGAZD. EGY. 0:0

CSAPATUNK ÖSSZEÁLLÍTÁSA: FEHÉR — PISCH, BONHARDT, GALAMBVÁRI — GEBL, SZOBONYA — LÁNG, NÉMETH, BAKSA, MAROSI, HEGEDŰS.

Ideális labdarúgóidőben kezdődött a játék. A félidő elején az ellenfél lépett fel támadólag, de a védelem biztosan állt a lábán. Az első 20 perc után feljött csapatunk először Németh nagy lövése-

védte nehezen az ellenfél kapusa, majd a 30. percben Hegedűs 16 méterről küldött lövését hártotta szögletre. Nem sokkal később egy jobboldali támadás során Németh, Baksa volt a labda útja, de Baksa lövésének nem volt ereje, s a kapus könnyedén védett. Enyhé mezőnyfelnézőnkkel ért véget a félidő. A második

félidőben továbbra is támadtunk, de rohamainkat nem kísérte szerencse. Balszerencsénkre, a félidő 20. percében Gebl lesértült és ezután már csak a jobbszelen statisztát. A 28. percben Marosi sokatfigéren tört kapura, de a 16-os vonalon belül gólhelyzetben buktatták. Tipikus tizenegyes eset volt, de a játékvezető továbbot intett. Továbbra is támadtunk. Először Németh lövését ütötte ki a kapus, s a kiütött labdát Hegedűs nehéz szögletre a kapus kezébe emelte. Támadásainkkal fejeződött be a mérkőzés.

Jók: Fehér, Pisch, Bonhardt, Szobonya és időnként a csatársorban Németh és a kapura veszélyes Hegedűs.

Végül közöljük, hogy csapatunk november 26-án a Képzőművészeti Gimnázium csapata ellen 2:0 arányú győzelmet aratott.

B. Sz.

KÖZGAZDÁSZ

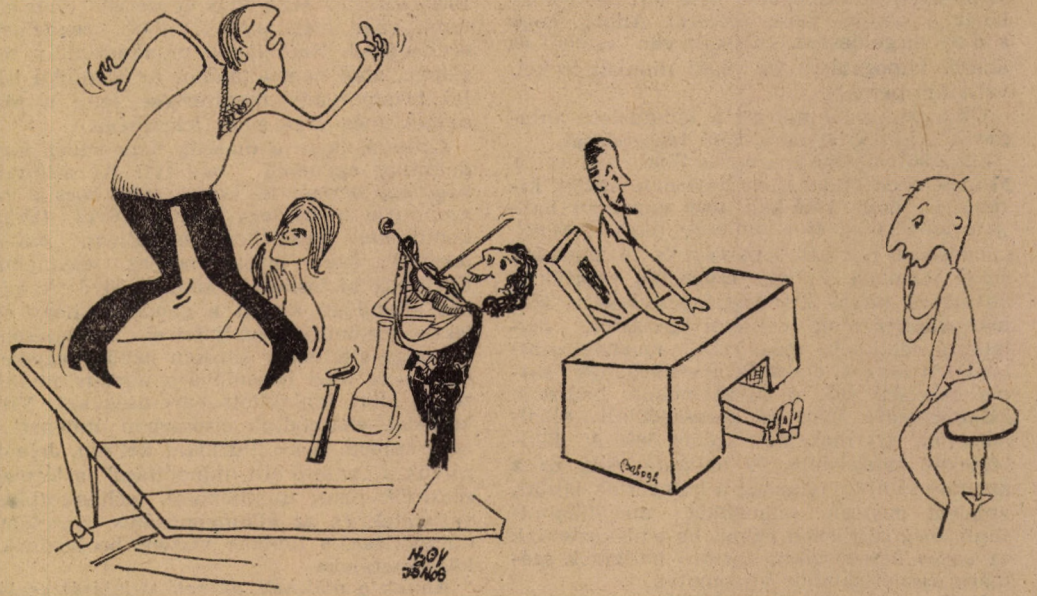
A TE LAPOD!

IRD!

OLVASD!

TERJESZD!

Kulturélet

A magyar twist

Marx... Marx... Ezt a nevet, már hallottam valahol...